Almanak

for

Nordslesvig

for

1890.

Fireogtyvende Aargang.

Haderslev.

Th. Sabroe's Boghandel.

Almanakken og Annoncerne trykte i „Modersmaalet"s Officin,
(Axel Sabroe), Haderslev.
Fortællingerne trykte i Kjøbenhavn.

Pris 50 Pf.

Almanak

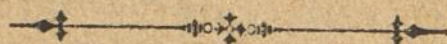
for

Nordslesvig

for

1890.

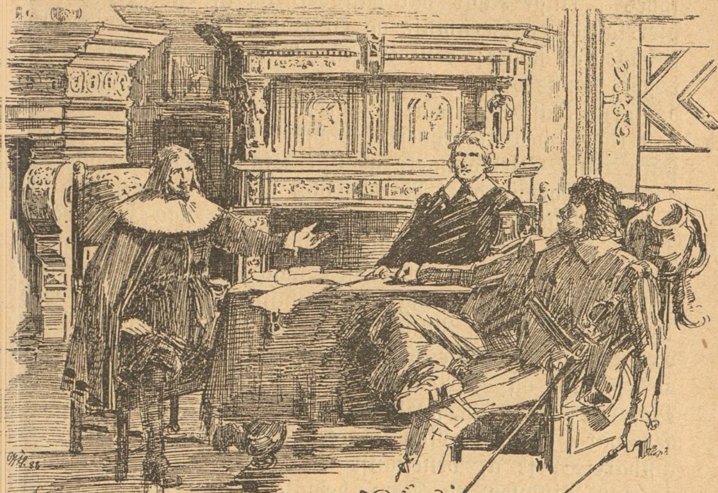
Fireogtyvende Aargang.

Haderslev.
Th. Sabroe's Boghandel.
Trykt i „Modersmaalet"s Officin (Axel Sabroe), Haderslev.

Fortegnelse
over
de fornemste nu levende Regenter i Europa.

Baden: Storhertug **Friedrich**, ... født 1826.
Baiern: Kong **Otto I.** (Regent Luitpold) 1848.
Belgien: Kong **Leopold II.** . . . . 1835.
Braunschw.: Prins **Albrecht.** . . . . 1837.
Danmark: Kong **Christian IX.** . . . . . . 1818.
Frankrig: f, Tid. **Carnot,** Præsident . . . 1837.
Grækenland: Kong **Georg I.** . . . . 1845.
Hessen: Storhertug **Ludwig IV.** . . . . . . 1837.
Holland: Kong **Wilhelm III** . . . . 1817.
Italien: Kong **Humbert I.** . . . . 1844.
Meckl.-Schw.: Storhertug **Fried. Franz III.** 1851.
Meckl.-Strelitz: Storhert. **Friedr. Wilh.** 1819.
Oldenborg: Storhertug **Peter** . . . . 1827.
Østerrig: Kejser **Franz Joseph** . . . . . . 1830.
Portugal: Kong **Don Louis** . . . . 1838.
Preussen: Kong **Wilh. II.**, Keis. af Tyskl. 1859.
Rusland: Kejser **Alexander III.** . . . . . 1845.
Sachsen: Kong **Albert** . . . . 1828.
— Altenburg: Hertug **Ernst** . . . . 1826.
— Coburg-Gotha: Hertug **Ernst II.** . . . 1818.
— Meiningen: Hertug **Georg II.** . . . . . 1826.
— Weim.-Eisen.: Storhert. **Karl Alex.** 1818.
Spanien: **Alfons XIII.** . . . . 1886.
Storbritanien: Dronning **Victoria**. . . . . . 1819.
Sverrig og Norge: Kong **Oscar II.** . . . . 1829.
Tyskland: Kejser **Wilhelm II.** . . . . 1859.
Tyrkiet: Storsultan **Abdul Hamed II.** . . . 1842.
Würtemberg: Kong **Karl I.** . . . . 1823.
Kirkestaten: Pave **Leo XIII.** . . . . 1810.

Else Pogvisk

Af M. Henckel.
Med Illustrationer.

Paa et Bakkedrag lige ved Havet, kun en halv Fjerdingvej fra Aarhus ligger som bekjendt Herregaarden Marselisborg, omgiven af de prægtige Skove der, strækkende sig langs Kattegattet, gjør Indsejlingen i Aarhus Bugt til en af de smukkeste her i Danmark.

I gamle Dage var „Havreballegaard", som den den Gang kaldtes, Kronens Ejendom, men efter Svenskekrigen, da Landet var ynkelig udsuget, og man trængte til Penge, blev den tilligemed flere af Krongodserne solgt til en Mand, som, ved at forstrække Frederik den Tredie med betydelige Laan, var bleven en af hans vigtigste Kreditorer. Det var den hollandske Kjøbmand Gabriel Marselis fra Amsterdam, en Pengefyrste i Handelsverdenen, som forstod at benytte sig af de forviklede Forhold for at naa

det Maal, han havde sat sig. Som saa Mange der fødes i ringe Kaar var han besjælet af en levende Ærgjerrighed, en Jernvillie og en Udholdenhed, der ikke veg tilbage for noget; i sit tyvende Aar var han begyndt at lægge Penge op, i sit tredivte havde han grundlagt et af de første Handelshuse i Amsterdam, og ti Aar senere var han ifærd med at erhverve Godser i Danmark, der skulde skaffe hans Efterkommere adeligt Stamtræ og Skjold!

En Formiddag i Aaret 1662 kastede Vintersolen sine matte Straaler ned i den daglige Stue paa Havreballegaard, der, skjøndt Hovedbygningen var lille og uanselig nok, dog var udstyret med en Smag og Luksus, som paa den Tid ikke en Gang var almindelig i de fornemste Boliger. Loft og Panel var af kunstigt udskaaren Træværk, Møblerne for det meste af sort Ibenholt indlagte med Sølv og Perlemoder og Væggene behængte med Malerier af de bedste hollandske Mestre; over Kaminen, der var sat med blaa Porcellains Tavl, prangede et kostbart Spejl af venetiansk Glas i en bred Sølvramme og for Vinduer og Døre hængte Drapperier af svært Silkestof ned i rige Folder. — Det var en Pragt som hos en Fyrste snarere end som hos en borgerlig Kjøbmand.

Ved et Bord, der var ganske oversvømmet af Papirer og Dokumenter, og som var rykket hen i Nærheden af Kaminen, hvor nogle vældige Brændrknuder flammede i Vejret og udbredte en behagelig Varme, sad Husets Herre, en lille mager Mand i en pyntelig stramt siddende Paaklædning af det fineste sorte Klæde, og hans noget yngre Broder og Kompagnon Vilhelm Marselis, i Underhandling med en Fremmed, som med fornem Skjødesløshed bredte sig i Armstolen, idet han med sine Knoer trommede paa Kanten af Bordet. Det var Mogens Fris til Boller, den første Besidder af det nys oprettede Grevskab Frisenborg, en Mand som i Villiekraft og Ærgjerrighed ikke gav Hollænderen noget efter, men som ganske manglede dennes Besindighed og overlegne Skarpblik.

„Naa ja, saa er den Sag jo bragt i Rigtighed", sagde Mogens Fris og rakte Haanden ud efter det fyldte Vinbæger, „Dokumenterne ere tinglæste og tilbørlig underskrevne, og jeg kan hilse Eder som Herrer til Skumstrup, Mosgaard og Østergaard — sandelig ingen daarlig Handel den, min gode Gabriel Marselis! I har der forhvervet

Eder Jordegods, som var mere end det dobbelte værd, for en Spotpris — men saa gaar det jo i vore Tider. Fanden skal tage mig, om intet I Borgerlige vide at skumme Fløden og gaa af med Profitten, mens jeg og mine Lige immervæk trække det korteste Straa."

„Saamænd Naadigherre," svarede Kjøbmanden med et lunt Smil, „mig tykkes dog, at hvad Eder anbelanger, saa har I intet Aarsag at klage. Om jeg mindes ret, slap I allenfals let nok til Østergaard, saasom Eders Frænde Otto Pogvisk, endog den var hans Datters Arvelod, lod den følge med i Kjøbet, den Gang han solgte Eder Jernit og Palsgaard!"

Mogens Fris rynkede Panden, og hans røde Ansigt blev endnu rødere. „Otto Pogvisk var min Skyldner," foer han op, „han kan takke sin Skaber, at min Mellemkomst friede ham fra at falde i Svenstens Klør med Hud og Haar; men hvad Djævlen rager den Sag Eder eller nogen Anden? Drager I kanske min Ret til Østergaard i Tvivl, og fortryder I Handelen, saa er der intet til Hinder for, at den kan gaa tilbage endnu. —"

„Hm — vi ere To. Det er min Broder, det her kommer an paa."

Vilhelm Marselis, der hele Tiden havde siddet tavs uden at fortrække en Mine i det kolde alvorlige Ansigt, saa pludselig op. „Jeg tænker, vi lade det forblive, som det er," sagde han tørt, „eftersom den naadige Hr. Mogens har Brug for Pengene og jeg for Gaarden."

„Ja vist, ja vist, det er justement det, jeg ogsaa mener, min gode Mand, og det glæder mig, at vi er enige, for ellers havde jeg vist været nødsaget til at bryde det Løfte, jeg gav Eder forgangen Dag: at tale Eders Sag hos min Frænke, Jomfru Pogvisk. Forstaar sig, mit Minde som hendes Værge det har I, men unge Jomfruer ere jo stundom knibske og ville helst gaa deres egne Veje — —"

„Min Agt er det ingenlunde at ville tiltvinge mig en Hustru," svarede Hollænderen stolt. „Kun naar Jomfru Pogvisk ef eget Valg rækker mig sin Haand, kan jeg modtage den."

Mogens Fris nikkede. „I er en Mand, som staar mig an, Vilhelm Marselis," sagde han, idet han rejste sig, „I taler som en Adelsmand, og var det min egen Datter, I bejled til —"

„Saa gav I hende dog intet til den Borgerlige, som ingen Sinde kan svinge sig op vorde Eders Lige," afbrød Vilhelm Marselis spottende — „tilstaa det kun rent ud — Adelen tænker dog ens i det Stykke hele Verden over. Kun det, at Else Pogvisk er fattig og jeg rig, at hendes Slægt har udspillet sin Rolle, mens min er ifærd med at arbejde sig i Vejret, kun det giver mig her Retten til at haabe — og neppe nok endda!"

„Guds Død Mand, vil I med Forsæt krænke en Adelsmand i Eders eget Hus?"

„Aa nej! Kun lade Adelsmanden vide, at ogsaa vi Borgerlige have vor Stolthed — det vore Overmænd kun altfor ofte synes at glemme."

Mogens Fris stod lidt og saa ned for sig og slog paa sine høje Støvler med Skaftet af sin Ridepisk, saa greb han Hollænderens Haand og rystede den. „Jeg drager om ad Østergaard," sagde han — „I kan lide paa mig."

„Lide paa ham!" gjentog Gabriel Marselius, da han kom tilbage efter at have fulgt Gjæsten til Dørs. „Ret som det intet var ham selv om at gjøre at blive sin fattige Frænke kvit, efter at han først havde narret hende hendes Fædrenearv fra. Du er for god til sligt et Spil!"

„Hvor kom Du ogsaa paa de Tanker, Du, som før neppe gad se paa en Kvinde?" vedblev han, da den yngre Broder blev staaende tavs henne ved Kaminen og stirrede ind i Flammen med et adspredt og drømmende Udtryk, som ganske mildnede det kolde og strenge i hans Træk. „En Adelsfrøken, hovmodig og stolt, efter hvad de sige, den Frugt modnes saa vist ingen Sinde for Dig alligevel!"

„Vi faa at se — jeg kan vente!"

Den korte Vinterdag var næsten til Ende.

Solen gled ned bag de høje Banker, og den skarpe Vind rystede det lette Snelag, der pudrede Træernes Grene, ned over den frosne Jord. Aftenklokken havde allerede ringet ovre fra Tulstrup Kirke, og Tusmørket begyndte at liste sig frem; hen over Markerne kredsede Kragerne i store Flokke med deres hæse Skrig og skræm-

mede af og til en Hare op af dens Leje, som med lange Spring satte afsted over mod Skoven.

Paa Stien langs Tjørnehækken, der indhegnede den forfaldne Have ved Østergaard, gik en ung Mand og en Kvinde og talte hviskende sammen, han ivrigt og indtrængende, idet han af og til forsøgte at lægge Armen om hendes Liv.

„Lad af at snakke mere til mig paa den Vis," sagde hun tilsidst og rystede paa Hovedet — „I driver Skjemten vel vidt, og jeg gjør Uret i høre derpaa!"

„Jeg skjemter ikke, det ved I godt. Hvad Uret er der i at fortælle Jer, at jeg elsker Jer og smægter efter et Kys lig den Tørstige efter en Lædskedrik — —"

„Det er silde, lad os gaa ind — Morbroder venter."

„Lad ham vente, kom jeg kanske hid for hans Skyld? — Jeg vil vide, hvad der er kommen os imellem paa den sidste Tid, stolt Else — hvad er det, som skiller os ad?"

„Skjæbnen — Pligten — Eders Rigdom og min Fattigdom — alt skiller os fra hinanden, Niels Fris! Jeg spiste Naadsensbrød fra den Stund min Fader døde, mener I, at Mogens Fris og den stolte Anne Sehested nogentid kunne glemme det, eller ville give os To Forlov at elske hinanden?"

„Hvad gjøres det vel ogsaa nødig? Jeg er gammel nok til at raade mig selv!"

Else Pogvisk smilede. „Neppe nok kanske. Men jeg er allenfals stolt nok til intet at trænge mig ind, hvor jeg kun bliver taalt — saa jeg mener, vi lade helst de Tanker fare og forblive, hvad vi vare før — Venner —"

„Intet kjender I da Elskovs daarende Magt, formærker jeg, den som er mægtig ganske at tage vort Sind og vor Sans fangen, saa vi glemme alt andet i den vide Verden! Men siden I saa haanligt kaster Vrag paa et Hjerte, der slog for Eder alt fra Barndommen af, og nægter mig selv den fattige Gunst at haabe, saa skal jeg visselig heller intet falde Eder til Besvær med mit Venskab!"

„Ak jo, hvorfor ikke? Af Venner har jeg kun saa faa!" Idet hun vendte Ansigtet imod ham, saa han Taarerne blinke i hendes Øjne.

„Else!" udbrød han pludselig og drog hende heftig

ind til sig — „sig at Du elsker mig — skik mig intet herfra med Harm og Fortvivlelse i Hjertet —"

„Ej, saa galt er det vist heller ikke, I Mænd trøste Eder snart!" Hun forsøgte at le, men gjorde ikke længer Modstand, da han trykkede sine Læber mod hendes blussende Kind.

„Else — om Du kun vilde — hvi skulle vi kymre os om vore Frænder, om Verdens Dom? Hvi skulle vi intet nyde Øjeblikkets søde Lyst og plukke den Elskovs fagre Rose, der fremspirede paa vor Vej? Tro mig, ingen Fryd er sød som den, der nydes i Løn, uanet, ukjendt af Alle —"

Et Øjeblik hvilede hun som beruset i hans Arme, saa rev hun sig løs. — „Slip mig," bad hun, og der var Angest i hendes Stemme — „jeg forstaar Eder intet!"

„Jomfru Jomfru!" lød det i det samme og Gaardsdrengen kom forpustet løbende henad Gangen, „der er kommen Fremmede, velbyrdige Hr. Mogens Friis steg ret nu af Hesten og gik op i Storstuen til Hr. Mandrup."

Else skyndte sig op mod Huset, men Niels Friis gjorde en ærgerlig Bevægelse og mumlede noget mellem Tænderne.

„Ja saa er det vist bedst jeg drager af", sagde han, „for sandt at sige skøtter jeg just intet om at træffe min Fader nu — ".

Else vendte sig om og saa forbavset paa ham. „Er I bange for Skjænd som en anden Skolepog?" spurgte hun og lo. Han bed sig i Læben og slentrede saa halvt modstræbende bag efter hende henimod det lave Vaaningshus, der havde et underlig trist og ødelagt Præg med dets revnede Mure, skjæve Vinduer og faldefærdige Straatag.

Derinde i Stuen, med det sodede Bjælkeloft, var Mogens Friis allerede kommen til Sæde, hvæsende og pustende efter sit hurtige Ridt. Han sad og snakkede op med Else Pogvisk's Morbroder, den gamle blinde Mandrup Parsberg, hvis Formue Otto Pogvisk i sin Tid havde sat over Styr tilligemed sin egen, og som nu sammen med Søsterdatteren levede paa den gamle Gaard hvor han, ligesom hun, havde sit Underhold fra Mogens Friis.

Denne lod ikke til at blive videre forundret, da han ved Skjæret af de to osende Tællelys, som Husets eneste Tyende havde anbragt i et Par anløbne Messingstager midt paa Bordet, saa sin Søn træde ind sammen med

Else. Noget maatte der vist være i Gære, tænkte Else, for Mogens Friis hilste paa hende med en usædvanlig Hjærtelighed, men kunde saa slet ikke mere faa Talen rigtig paa Gled; han sad og betænkte sig, rømmede sig flere Gange og var kjendelig forlegen. Endelig kom det da. Han havde rigtignok bestemt sig til at sælge Østergaard da der havde meldt sig en Kjøber som vilde give en klækkelig Sum for den, mere end de udpinte Jorder nogentid havde været værd — han havde jo dog kun sat til paa den i alle disse Aaringer. Men for hende, Else, skulde det ingen Forskjel gjøre, da hun og hendes Morbroder skulde være velkomne hjemme i hans Hus.

Else Pogvisk hørte efter som i Drømme — hun snappede efter Vejret, det var næsten som hun skulde kvæles. Hendes gamle Hjem! Først nu forstod hun at hun ingen Ret mere havde dertil, man havde jo kun ladet hende bo her af Naade og Barmhjærtighed i alle disse Aar, først nu følte hun rigtig tilfulde det afhængige og ydmyge i sin Stilling! Hun sad tavs mens det varme Blod skød op i hendes Kinder. — —

Mogens Friis skottede til hende. „Ja ja, nu kan Else jo betænke sig nogle Dage, du faar gjøre ganske som du lyster enten du vil flytte hjem til vort eller — eller tage en anden Bestemmelse. Ingen Sinde skal jeg glemme hvad jeg lovede din Fader eller din stakkels Moder, Fru Anne Parsberg, som var min nære Frænde, og for Mandrup skal der altid være en lun Plads i Kaminkrogen og en Plads ved vort Bord. Men jeg havde ellers ogsaa et andet Ærinde til dig. — et Budskab —".

Else rejste sig. „Er det fra Hollænderen ovre paa Havreballegaard?" spurgte hun.

„Ja vist din Skalk, han venter Svaret paa det Bejlerbrev han skikkede dig forgangen Dag, og jeg havde lovet at lægge et godt Ord ind for ham, al den Stund det er ham der har kjøbt Gaarden. En Hædersmand er Vilhelm Marselis det maa En lade ham og dertil rig lille Else — uhyre rig — en Borgerlig som kan sætte os Adelige Stolen for Døren skulde jeg mene!"

„Det er muligt, men jeg kan intet tage imod hans Tilbud."

„Ej ej — og hvorfor ikke?"

„For jeg — jeg —" hun saa over paa Niels som stod derhenne og lænede sig til Dørstolpen. Vilde han

dog ikke komme hende til Hjælp, ikke nytte Leiligheden nu
til at tale og fortro sin Fader hvad der var dem imellem?
Han som nys havde talt saa hede Elskovs Ord til hende

og aftvungen hende en Tilstaaelse som det hvad hun saa
længe havde kjæmpet for at skjule, han kunde da umuligt
nu i denne Stund holde sig tilbage — — hun trak

næsten ikke Vejret — nej, han rørte sig ikke af Pletten. Han stod blot og saa ned for sig og drejede paa sit Mundskjæg, kneb Øjnene sammen og hostede lidt; saa snurrede han rundt paa Hælen og gik henimod Døren.

„Jeg faar vist se til Hestene", sagde han. „Jeg tror det begynder at sne".

Og det var denne Mand hun havde elsket — for hvem hun kunde have offret Livet! Hun sendte ham et Blik fuldt af Foragt, jo nu forstod hun ham!

„I faar give mig Stunder — blot nogle Dage, saa skal I faa mit Svar!" sagde hun til Mogens Fris, som rejste sig og klappede hende paa Kinden.

„Ja, Du har jo din frie Villie, lille Else, men vil Du lyde mit Raad som din Frænde og Værge, saa siger Du intet Nej til sligt Tilbud. Du vil komme til at svømme i Velstand, Barn, hvorimod Du ellers — en Pige uden Medgift — ja, Du forstaar mig vel?"

Else følte alt Blodet strømme sig til Hovedet, det susede for hendes Øren, bankede i hendes Tindinger, men hun stod rank og stolt og kneb Læberne sammen, kun i de store mørkeblaa Øjne bag de sænkede Laag flammede der noget op af den Harme, som kogte i hende.

Ved Afskeden nærmede Niels Fris sig og søgte at gribe hendes Haand. „Jeg kommer igjen, Else — i Morgen!" hviskede han. Hun traadte et Skridt tilbage — „Vov det ikke —" sagde hun koldt. „Nu kjender jeg Eder, Niels, og foragter Eder af mit ganske Hjerte!" Saa vendte hun ham Ryggen uden at se paa ham og gik tilbage til Stuen, hvor Morbroder Mandrup sad og smaaklynkede og rokkede frem og tilbage i Stolen — han, den svage, hjælpeløse Olding, som i sin Sløvhed neppe begreb, hvad der foregik omkring ham, var jo den eneste, hun nu havde tilbage, og hos ham satte hun sig i dette Øjeblik for at græde ud hele sit Hjertes Bitterhed og Kvide!

Hun syntes ikke, hun havde forskyldt den Skjæbne, der havde ramt hende. Hvor fattig og glædesløs havde ikke hendes Ungdom været, siden Ødelæggelsen styrtede ind over hendes Hjem og prisgav hendes Kjære og hende selv til Nød og Mangel — hvor ydmygende havde det ikke været i alle disse Aar at tage imod Hjælpen fra de hovmodige Slægtninge, som havde gjort sig til af deres Godhed imod hende. Og nu forjog man hende fra det

Barndomshjem, der havde givet hende Ly, hvor hun havde skjult sin Fattigdom og sin saarede Stolthed for Verdens Øjne, for at kaste hende i Armene paa en Mand, som havde budt paa hende som paa en anden Vare, mens han, hvis Hengivenhed havde udgjort det eneste Lyspunkt i Tilværelsen, havde villet drage hende ned i Skjændsel, fordi hun ikke agtedes god nok til at blive hans Hustru!

Hun kunde ikke bo i hans Forældres Hus, ikke leve under Tag med ham, faa heller søge ud i Verden blandt Fremmede, hun kunde jo tjene for sit Brød, om hun kun vidste hvorledes — —

„Else, Else —" lød det tæt ved hendes Øre — „faar jeg ingen Nadvermad i Aften? Her er koldt, bitterlig koldt, og Lyset brænder ned i Stagen — har Du rent glemt mig, arme Stakkel?"

Glemt ham — ja, det havde hun. Men hun havde ikke Lov til kun at tænke paa sig selv, hun havde Pligter mod denne gamle Mand, den eneste, som elskede hende og trængte til hende. Hvorledes skulde hun kunne forlade ham i Nød og Trang, eller overgive ham til de Andres Naade og Barmhjertighed? Nej, saa maatte det være, hun havde kun en Udvej — —

Den næste Dag skrev hun til Vilhelm Marselis, og en Maaned efter blev hun hans Hustru.

Foraaret var kommet med klar blaa Luft, Solskin og Fuglesang. Allerede først i Maj stode Skovene iført deres friske lysegrønne Skrud, og som det dejligste Tæppe bredte Skovbunden sig i brogei Pragt derinde under de mægtige Stammer, op ad Skraaninger og langs dybe Kløfter, i hvis Bund Bækken rislede langsomt og forsigtigt frem mellem knudrede Trærødder og mosgroede Sten.

Paa Mosgaard, som Gabriel Marselis havde indrømmet det nygifte Par til Beboelse, sad Else Pogvisk som Husfrue, medens der blev reven ned og ombygget paa hendes Fædrenegaard.

Nu lagde Silken sig atter i bløde Folder om hendes fine Lemmer, Perler og gyldne Smider smykkede hendes hvide Hals og Arme, og Pragt og Velstand omgav

hende paa alle Sider. Gamle Mandrup Parsberg frøs ikke længer i sine lugslidte Klæder og klynkede ikke efter bedre Mad, mens han slubrede sin fattige Øllebrød eller Mælkegrød i sig; han sad og gottede sig i det varme Solskin, indsvøbt i sin nye silkestukne Paltrok med et Bæger styrkende Vin foran sig og var lykkelig og tilfreds som et Barn.

Det var Else ikke. Hun havde ikke næret et Ønske, ikke udtalt en Bøn i al denne Tid, som ikke var bleven opfyldt, og dog var hun ikke kommen sin Ægtefælle et Skridt nærmere. Rolig og behersket som han var, anede hun ikke Dybden af hans Følelse for hende. Hun troede, han var kold og beregnende — hans Penge og hendes adelige Fødsel, den Handel kunde vel gaa lige op. Saa tog hun imod alt, hvad der kom fra hans Haand, som noget der fulgte af sig selv, uden at tænke videre derover — hun var jo født og baaren til den Rigdom, som nu var bleven hende til Del. Og Vilhelm Marselis trængte ikke ind paa hende — han ventede, arbejdende roligt og ufortrødent fremad til sit Maal, som han altid havde gjort — ærbødig, næsten frygtsom nærmede han sig hende og var taknemmelig over hvert Blik, hveri venligt Ord, der kun saa sparsomt tilfaldt ham, han, som dog havde Ret til at fordre mere!

En Dag hen i Slutningen af Maj skulde Vilhelm Marselis ind til Aarhus i Forretninger. Else sad ved Vinduet og syede, da han steg til Hest og red ud af Gaarden — henne i Porten vendte han sig om og hilste op til hende. Han sad godt til Hest; den kraftige, noget undersætsige Skikkelse med de brede Skulde tog sig ud til sin Fordel saaledes, og saa klædte det ham at smile, tænkte hun. Hun fortrød, hun ikke havde havde takket ham noget varmere for Brystnaalen med de smukke Stene, som han havde givet hende denne Morgenstund, men hun vilde da gjøre det i Aften, naar han kom hjem. Naar han blot ikke altid var saa saa tavs og stiv — montro han da altid kun tænkte paa sine Regnskaber og Forretninger?

Hun sukkede og lagde Sytøjet til Side — det var saa trangt at sidde der ligesom indestængt med sine egne Tanker og Længsler — Længsler efter hvad? Hun vidste det neppe selv, hun følte blot et Savn, en underlig knugende Tomhed, der havde sig over Tilværelsen — —

Lige foran paa Mindegade i Aarhus laa et Værtshus, hvor de adelige Herrer fra Omegnen og Garnisonens Officerer plejede at have deres Tilhold. Værten, tyske Mester Jokum, som tillige drev en lille Kjøbmandshandel, skjænkede den bedste Vin for sine Kunder, der var at opdrive i hele Byen, og kunde ogsaa glæde sig over den bedste Søgning; fra Morgen til Aften saa at sige stod den store Gjæstestue ikke tom et eneste Øjeblik. Da Vilhelm Marselis, som ogsaa plejede at tage herind, denne Formiddag var stegen af Hesten foran Indgangsdøren, hvor den geskjæftige Vært i egen Person tog imod ham med sit venligste Ansigt, trængte en Larm ud fra den lumre Stue, der røbede, at den var besøgt af et talrigt Selskub, og Kjøbmanden rystede paa Hovedet, da Værten vilde lukke Døren op, som førte derind fra Forstuen.

„Nej, lad mig heller faa en Kande Vin ind i den lille Bagstue, Mester Jokum, jeg venter Niels Glud fra Stensballegaard, og der kunne vi snakke mere uforstyrret."

Længe blev han dog ikke uforstyrret. Et Navn, udtalt af en af de højrøstede Stemmer derinde i Gjæstestuen, bragte ham til at fare sammen — han kunde ikke lade være med at høre efter.

„Hvorlunde gaar det ellers den kjønne Else Pogvisk, Niels. Har Du intet set hende, siden den rige Hollænder snappede hende bort fra Næsen af Dig?"

„Ja Død og Plage, bitte Niels, der blev Du narret, saa lun en Ræv Du end er! De hollandske Dukater vejede mere end Dit kjønne Fjæs og Dine fagre Ord — den Smaa vidste nok, hvor meget de vare værd, hun tog det Visse for det Uvisse —"

En skraldende Latter fulgte efter. Saa lød der en ny Stemme: „Aa, saa meget narret blev jeg kanske ikke endda, hvem af Jer ved, hvad der har været Else Pogvisk og mig imellem? Hun er intet saa knibsk, som hun lader, det kan I forbande Jer paa!"

„Fanden fare i Dig, den Allerhelvedes Karl Du immer har været til at fange Fruentimmerne i Dit Garn — saa det er Dig, der har pudset Hollænderen — —"

En ny rungende Lattersalve. „Men hvor kom det, at han intet mærkede, Niels?"

„Aa, saadan en Kræmmer, en Alenridder, han har intet Stunder at tænke paa Elskov, i det Stykke, tænker

jeg, kan En tage ham saa meget ved Næsen, som En lyster —"

„Aa nej, det skulde I dog intet forsøge paa, for det kunde nok hænde, I gjorde Regning uden Vært!"

Det var Vilhelm Marselis, der talte. Han var sprungen op, havde stødt Døren op og stod nu paa Tærskelen og saa sig om i den larmende, drikkende og bandende Forsamling, der ved Synet af ham forstummede midt i al Lystigheden, som om en Bombe var sprungen imellem dem.

„Død og Plage, Hollænderen i egen Person —"

„Ægtemanden! Han har hørt det Hele — ret nu vil det gaa løs!" Saaledes hviskedes der rundt omkring, men Niels Friis selv slog en tvungen Latter op —

„Ej, har I luret, Kræmmer, saa meget des værre for Eder selv! I faar finde Jer deri, at en Kavaller har moret sig en Kjende med Jer Hustru først — —"

„Det er Løgn, og den, der vover med et Ord at angribe min Hustrus Ære, er en Skurk og en Nidding, han være tifold Adelsmand og Kavaller! — Træk blank, Junker, for ret nu kommer I til at aftvætte Pletten, I satte paa en værgeløs Kvinde, med Jert Hjærteblod —"

„Jeg slaas intet med en Borgerlig!"

„Saa tager I vel de Ord tilbage, I talte før, og indrømmer, det var skammelig Løgn og Bagvadskelse?"

Niels Friis foldede Armene over Brystet og maalte Kjøbmanden fra Isse til Fod — de unge Adelsmænd, der vare blevne ganske ædru, omringede de to Modflandere med spændte Miner.

„I kan jo spørge Else Pogvisk, hvem det var, hun gav sin Tro i Løn, og hvis Billed det var hun gjemte i sit Hjærte, da hun stod for Altret med Eder i Tulstrup Kirke —"

Vilhelm Marselis skummede af Raseri — hans Øjne vare underløbne med Blod, og han knyttede Hænderne. „Dreng," udbrød han, „siden Du intet godvillig vil slaas med mig, saa faar jeg tvinge Dig dertil —" han hævede sin Haand til et Slag, der i næste Øjeblik vilde have ramt den unge Adelsmands Kind, dersom hans Arm ikke var bleven greben, og han med Magt var bleven trukken tilbage af to eller tre af de nærmest Staaende.

„Er I fra Forstanden — Det er en evig Skam at taale Sligt — Det er Niels, som har Uret — Paa

Døren med Kræmmeren — Slaa ham ned som en Hund —" raabte man rundt omkring i Munden paa hinanden. Niels Friis var bleven ganske bleg, og hans

Kaarde fløj halvt af Skeden. Hollænderen sled sig løs fra de unge Adelsmænd, der søgte at holde ham fast, og kastede den ene efter den anden tilbage mod Væggen ved

et Ryk af sine Kæmpe-Kræfter — saa stod han roligt og saa sig om i Kredsen med et Blik fuldt af Harme og Foragt.

„I Herrer af Danmarks Adel! Naar I næste Gang tro at have Retten til at gjøre Eder lystige over en Mand, hvis Fødsel ikke gjorde ham til Eders Lige, saa betænker, at Sligt intet hæver Eder over den Stand, I søge at haane, men hjælper til at svække den Magt, I attraa og i Aarhnndreder have udøvet! — Men I, Niels Friis, som holder Eder for god til at maale Eders Klinge med min, vi To mødes vel en Gang igjen, og ved Gud den Almægtigste, saa gjælder det Livet for Eder eller mig!"

Der herskede en Dødsstilhed, efter at Vilhelm Marselis havde talt disse Ord, og uantastet lod man ham forlade Stuen; men saa brød det løs som Stormen efter Havblik. Nogle vilde ud efter ham og slæbe ham ind igjen med Magt, for at tugte ham for hans Uforskammethed, og et Par af de ivrigste fore til Døren med dragne Klinger, men de mere besindige, deriblandt Peder Gyldenstjerne og Gunde Rosenkrands, lagde sig derimellem og erklærede, at Kjøbmanden, naar alt kom til Alt, dog egentlig havde Retten paa sin Side, og at det kun vilde geraade dem til liden Ære, om de forfulgte denne Sag videre. Niels Friis selv stod tavs med rynket Pande og sammenbidte Læber, det var ligesom der foregik en Kamp hos ham, men da han hørte Hovslagene af Vilhelm Marselis' Hest paa Stenbroen derude, foer han hen til Bordet og tømte det ene Bæger Vin efter det andet.

Den Aften ventede Else Pogvisk forgjæves paa sin Ægtefælle, han var reden til Havreballegaard og kom først hjem den næste Dag. For første Gang i al den Tid de havde været gifte, kom hun ham i Møde med et venligt Smil der sagde ham at han var Velkommen, men det døde paa hendes Læber ved Synet af hans blege fortrukne Ansigt. „Hvad fattes Eder — er I syg?" spurgte hun forskrækket. Men han rystede paa Hovedet uden at svare eller se paa hende, og gik forbi hende ind i sit Kammer, hvor han blev Resten af Dagen.

Noget maatte der være i Vejen, et Pengetab kanske som han havde lidt. Hun ventede at det skulde jevne sig, men hverken den næste Morgen eller de følgende Dage kom han ind i Stuen som han plejede, naar hun sad der

ved sit Arbejde; de mødtes kun ved Maaltiderne og der neppe talte han eller saa han paa hende. Det var tydeligt at han undgik hende — at der var noget som pinte og trykkede ham, men var hun da paa nogen Maade Skyld heri? Et Par Gange, naar han troede sig ubemærket, kunde han sende hende et Blik, der ramte hende ligesom en Bebrejdelse og fremkaldte Trangen hos hende til en Forklaring, men hendes Stolthed var for stor til at hun kunde gjøre det første Skridt, og saa blev det imellem dem som det var, en tung knusende Tavshed, en isnende Kulde der udelukkede al Udsigt til en Forsoning og for hver Dag der gik udvidede Kløften imellem dem.

De led begge derunder — Else ikke mindst. Hun var begyndt at savne denne stumme Hyldest, alle disse smaa Opmærksomheder, der vare blevne hende en Vane at modtage, hun længtes efter igjen at se dette alvorlige Ansigt opklaret af et Smil, efter igjen at høre Lyden af denne dybe mandige Stemme. Hun græd ofte naar hun sad alene, skæmmede sig og blev mager og bleg — —

Det meste af Somren sled sig hen paa den Vis. Saa var det en Dag det havde været meget lummert i Vejret, at Else henimod Aften, da Luften var bleven forfrisket efter et Par Regnbyger, gik ud i Skoven, som hun havde for Skik naar hun havde sørget for Nadvermaden og faaet sin Morbroder til Ro.

Det Grønne duftede saa friskt efter Regnen, Solstraalerne listede sig til Afsked kjærtegnende ned gjennem Løvværket og fra de blank vaade Blade dryppede store tunge Draaber ligesom Taarer fra et Øje. Det var i Høstens Tid og Folkene arbejdede endnu, man kunde høre deres Stemmer og Latter ovre fra Rugmarken paa den anden Side af Vejen hvor de gik og bandt Neg. Else havde sat sig paa Stenten ved Leddet og lænede sig tilbage med halvt lukkede Øjne — hun var træt af sig selv, af hele Livet, det blev dog nok aldrig godt for hende mere i denne Verden! — der var kommen noget op i hende, hun vidste ikke selv rigtig hvad det var, kunde ikke mere finde Rede i sine egne Følelser, men det var næsten som det var Had til ham, hvem hendes Tanker nu bestandig drejede sig om. Aa, kunde hun dog blot blive disse Tanker kvit, han som ikke bekymrede sig mere om

hende end den Jord han traadte under sine Fødder, siden han slig kunde krænke og støde hende fra sig.

Der lød ligesom plaskende Fodtrin hen ad den opblødte Skovvej, det raslede i Bladene ved Siden af hende og hun havde nær givet et Skrig, da en vaad Hundesnude strejfede hendes Haand og et Par vældige Poter plantede sig i hendes Skjød. Det var jo Diane, hendes gamle Ven som hilste hende med logrende Hale og en glad Bjæffen — saa kunde dens Herre bestemt ikke være langt borte. — Hun sprang op, og saa sig forskrækket omkring. Jo rigtig — hun kjendte altfor godt denne Skikkelse med den lette utvungne Holdning og kjække Maade at bære Hovedet paa — hun gjorde en Bevægelse som for at ile bort, men det var for sent, nu stod han foran hende og hilste — forlegen — bevæget —

„Fru Else — Else Pogvisk! Kan I tilgive mig at jeg kom hid i Kvæld, søgte Eder for hvis Øjne jeg dog ingen Sinde mere burde vise mig."

„Hvad vil I? Hvad kan I have at sige mig — mellem os To er visselig alt forbi, og intet ønsker jeg at drage Minder frem, som for mig kun rumme Bitterhed og Nag —"

„Stor var min Uret imod Eder, større end I ved af Else Pogvisk, men det skal I vide at siden hin Dag, da jeg stod for Eders Ægtefælle som en Løgner og lumpen Kvindeskjænder, siden hin Dag har jeg intet havt Ro i min Sjæl, og fanger vel heller ingen Sinde mere, om I intet vil tilgive mig!"

Else stod bleg som et Lig. „Hvad mener I? Intet fatter jeg hvad de Ord skulle sige —"

„De skulle sige at jeg skammelig løj Eder paa Else Pogvisk, pralede med en Gunst jeg intet nød — i en halv Rus blev det sagt, i et Anfald af Kaadhed og Trods for mine Venner havde drilled mig — Vilhelm Marselis var just i en anden Stue, han hørte det, jeg nægtede at slaas med ham, og — Else, Else kan du tilgive mig for den Kjærligheds Skyld du dog en Gang har baaren til mig —"

Hun stirrede paa ham som om hun ikke ret forstod ham, saa slog hun i et Anfald af vild Fortvivlelse Hænderne sammen over sit Hoved — „Niels Niels! Saa nedrig kunde du være! Alt, alt har du da røved mig — mit Livs eneste og sande Lykke har du skaanseløst traadt under Fod!"

Det raslede igjen i Løvet og Hunden begyndte at gø — en Mand traadte frem fra Buskene. Det var Vilhelm Marselis.

„Sidst vi To mødtes, da skyldte I mig for jeg havde luret Niels Friis," sagde han med et Blik paa Adelsmanden, der bragte denne til at slaa Øjnene ned — „denne

Gang er I dog vist af den Formening, at jeg kom tilpas, al den Stund de Ord jeg fik at høre har frelst Eders Liv! Den Ed jeg svor, var jeg beredt til at holde som I ser —" han pegede paa Skaftet af en Pistol, der stak frem af hans Bælte indenfor Kjortelen —" og har ventet paa at komme til at gjøre Regnskabet op, men — Eders Tilstaaelse har renset min Hustrus og min egen Ære, det er alt hvad jeg begjærer — for mig selv!"

„Vilhelm Marselis! Ved Gud, I er en bedre Mand end jeg, saa dybt I har beskæmmed mig! — —"

„Nej tøv en Kjende, jeg er endnu ikke ganske færdig. Der er en Uret at gjøre god igjen mod denne Kvinde, begriber I vel, og kun I kan give hende den Oprejsning der skyldes hende. Jeg drager bort i Morgen alt og vender intet mere tilbage, Else Pogvisk skal vorde fri og løst fra alle Baand, at hun kan række den Mand sin Haand, hvem hun fra Ungdommen af har skjænket sit Hjærte, og for at det intet skal siges af de stolte Friis'er, at hendes Kaar vare for ringe til at vorde en passende Hustru for Greven til Frisenborg, saa bringer hun Østergaard i Medgift, den var hendes Ejendom fra første Færd af og har ingen Sinde med Rette kunnet tilkomme nogen Anden!"

Else havde skjult Ansigtet i sine Hænder, Taarerne randt ned ad hendes Kinder. Men nu saa hun pludselig op med et straalende Udtryk.

„Men om jeg nu intet vilde være fri og løst fra mine Baand!" udbrød hun. „Om jeg nu bad om Forlov at blive hos Eder min Husbond, for jeg havde lært at se til Bunds i mit eget Hjærte og at fornemme, at kun ved Eders Side var Lykken for mig at finde! — —"

„Else, Else — er dette ingen Drøm?"

Niels Friis fjernede sig, for han skjønnede at nu var han tilovers, steg til Hest og red bort fra Mosgaard, ydmyget men med en gavnlig Lære for Fremtiden, den han ikke lod ubenyttet. For sine Venner tilbagekaldte han hin Beskyldning, der havde sat en Plet paa Else Pogvisks Rygte, og kunde saa i Fred og Forsoning række Haanden til hende og hendes Ægtefælle, hvem han fra det Øjeblik af blev en fuldtro Ven.

Familien Marselis blev i Aarenes Løb højt æret og anset i Danmark, og nøje knyttet ved Slægtsskabs Baand til Friis'ernes gamle Æt — Tiden var kommen da Forskjellen mellem Adelig og Borgerlig ikke længer kunde for-

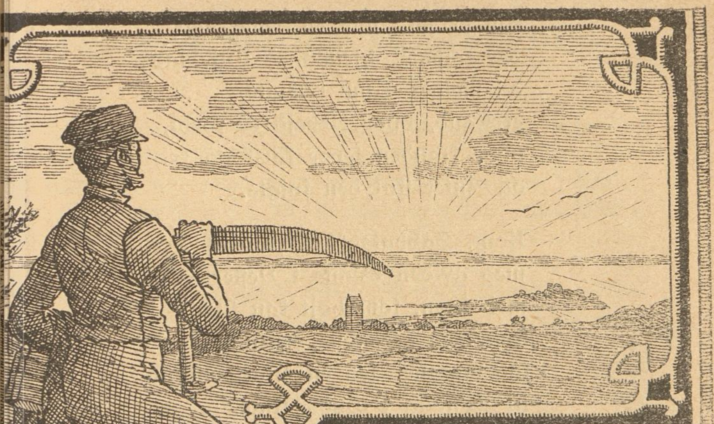
blive en uoverstigelig Kløft, skjøndt der vel nok af og til kunde udkæmpes en Kamp mellem Repræsentanterne for en svunden Tids Fordomme, og Bærerne af en nyere Periodes frisindede Ideer. Else Pogvisks Søn blev optaget i den danske Adelsstand og Stamfader for en Slægt der dog igjen er uddød her i Landet, hun selv levede et ubemærket men lykkeligt Liv ved sin borgerlige Ægtefælles Side, og „den hollandske Kjøbmand“ som han bestandig vedblev at hedde, og Fru Else efterlode sig et taknemmeligt og varigt Minde ved deres store Godgjørenhed og Omsorgen for de fattige Bønders Vel paa deres Gods.

Frieri paa Mors.

„Søde Wæn i Wærden, gi mæ no di Willi aa di Wænskab, saa æ wi ewig Wænner i Wærden; de æ wess Wærk!“

(„Søde Ven i Verden, giv mig nu din Vilje og dit Venskab, saa er vi evige Venner i Verden; — det kan du stole paa.“)

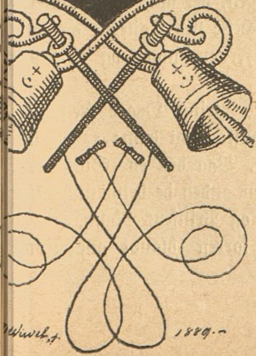

Du stille, milde Lørdagskvæld!
Du er mig som et godt Farvel
til Ugens Fryd og Møje;
Forsoning, Fred og Kjærlighed
Du lyser over Jorden ned
fra Solens varme Øje.

Du er en Forgaard, fra hvis Tjald
man føres til den Tempelhal,
som Søndagmorgen bygger,
med himmelsk Glans og Klokkeklang,
med Hvilen efter Arbejdsgang
i Fredens Palmeskygger.

Naar Ørkenvejen er forbi,
er Du den fredelige Sti,
som til Oasen fører,
hvor der er klare Kildespring
og søde Frugter rundtomkring
og Fuglesang, som rører.

Du er mig som en Due glad,
der kommer hjem med Oljeblad
og melder Land i Sigte,
et Land, hvor Arbejd er forbi,
hvor Aanden lever karsk og fri,
og Intet skal den svigte.

Kom, Sabbatsaften, fuld af Fred,
med gylden Glans i Vesterled,
med Bøn, som højt kan stige,
kom med det sidste Aftenblund,
saa vaagner jeg en Morgenstund
til Søndag i Guds Rige.

Nicolai Bøgh.

Ædel Daad.

I Foraaret 1862 besøgte Hertug Oscar af Östergötland, den nuregerende Konge af Sverrig, med sin Gemalinde paa en Udenlandsrejse Rivieraen og opholdt sig en Tid lang i Nizza. En Dag i Marts Maaned gjorde de en Kjøretur i Omegnen, og da hændte det ud for Afgrunden: Ravia de Montgros, at de saa en Vogn med et Par løbske Heste for komme kjørende i vild Fart svingende længere og længere ud mod Svælget. Hestene stansedes imidlertid et Øjeblik af et Træ, der ludede ind over Vejen, og i samme Nu sprang Hertugen, der saa, at Minutterne vare kostbare, ud af sin Vogn, greb de løbske Heste ved Tøjlerne og holdt dem. Af den væltede Vogn fremdroges et Fruentimmer og to Børn næsten uskadte.

Til Løn for denne kjække Daad, hvorved Prins Oscar frelste tre Mennesker fra den visse Død, tilkjendte den franske Stat ham: »Médaille de sauvetage,« den franske Redningsmedaille. Paa den ene Side bærer den Kejser Napoleon d. III's Portræt, paa den anden de betydningsfulde Ord: »actes de devonement« (ædel Daad), og Prinsens Navn.

Derfor pranger dette Udmærkelsestegn forrest blandt alle Kong Oscars Ordener.

Prøve paa Nutids-Folkedigtning.

Nedenstaaende Vers er skrevne af en fattig aldrende ondekvinde paa Sjælland. Hun har ligefra sin Barn- om haft saa udpræget Hang til Poesi, at hun alt i Skolen f sig selv føiede Vers til de Psalmer, hun blev hørt i. endes Forældre søgte ved haard Behandling at mod- rbeide hendes digteriske Tilbøieligheder; som ganske ung m hun ud at tjene, blev siden gift med en fattig Lands- yskrædder og sidder nu Enke i smaae Kaar. Men gjen- em Livets Slid og Møie har hun ikke svigtet Poesien, g uden anden Uddannelse end den hun har kunnet skaffe g ved Læsning i Nattetimerne af laante Bøger, er hun leven ved at skrive sine Vers. Vi have tænkt, at det unde interessere Almanakens Læsere at gjøre Bekjendt- ab med en Prøve paa disse, ganske som de foreligge a hendes Haand.

Min Ungdoms Eventyr.

(Fragment).

Hvor Engbunden dufter i lyse Sommernat
der stod en lille Hytte blandt Thjørn og Ellekrat,
det var min Faders Bolig, et stille roligt Hjem,
dér blev jeg fød og baaren og spirede frem.

Men ei jeg var som Andre, det kan jeg nu forstaae,
og gamle Kvinder sagde, hvad feiler hun den Smaa,
Jeg dandsede i Maanskin paa Thue og Knold,
og Mange hørtes sige jeg lignede en Trold.

Natturen var min Verden, og Natten var mig kjær
naar efter Dagens færden jeg ene vandred der,
da saae jeg som i Drømme de straalende Øer
den deilige Morgana med alle sine Møer.

Gik Maanen frem bag Skyen og lyste over Vang
jeg listed ud af Byen og Stuen saa trang
paa Ellestubben sad jeg, naar Andre var i Seng,
da saae jeg Svartalfer i den blomstrende Eng.

Men naar jeg saa fortalte om de Syner jeg har seet,
af Tøsens sære Tanker blev der spottet og leet.
Men gamle Qvinder hvisket: „Ja, tro kun hvad I vil,
men Elverpigen driver vist med hende sit Spil.“

En Dag, jeg det husker som skeede det igaar,
dog er der siden svundet en fireti Aar —
jeg skulle ud at vogte, for vi hafte et Par Kjøer,
da saae jeg atter Landet med de straalende Øer.

Men det var ikke Alfer, der svang sig i Leg,
nei det var Nordens Helte og Mennesker som jeg,
de trylled frem et Billed for Sjælens indre Blik,
og det var gamle Venner som jeg kjente paa en Prik.

Da saae jeg Tornering med Klang af Ridderspil,
jeg glemte der i Verden var Bindehoser til,
jeg kastet den i Engen, hvor den Hjælmede laa,
mens stille jeg paa Ridderen i Ringdansen saae.

— Jeg saae hvor han sig bøiet paa skumdække Hest
mig trylled Fanthasien som selv jeg der var Gjæst,
men stille! — jeg hørte et hvinende Skrig,
det var min kjære Moder og blæg som et Lig.

Saa harmfuld hun truet og Kjæppen hun svang,
da svandt mine Kæmper med Torneringens Klang
og hvad der var tilbage var den hjælmede Ko,
hun tykkede paa Hosen og tog den med Ro.

Ja, nu blev der jamret og truet og grædt,
og enden paa det hele blev, at Hosen var ædt.
Saa svandt mine Kjæmper med Brynie, Sværd og Skjold
og mange Tider saae jeg hverken Nisse eller Trold.

Saa kom jeg ud at tjenne og alt som Tiden gik
jeg lærte at bestille og tog fat paa hvad jeg fik;
jeg fæstet var en Garver, han boede ved Strand,
saa blev min Trylleverden det blinkende Vand.

Der det skjønneste Syn var i Aftenen lyst
da saae jeg skjøn Havmand med skjældægte Bryst,
han sad foroverbøiet i lyse Sommernat
med milde Smil i Øiet og Uglen paa sin Hat.

De lyse Lokker flagred i sælsom straaleglands
af Klinteroser snoed sig om Barmen en Krands
og guldharpen slog han med Sang og Klokkespil
saa alle Vaarens Fugle maatte lytte dertil.

Ja deilig var min Havmand, hvor var han mig dog kjær,
Han trylled mig i Tanken, jeg skuet ham nær,
jeg blev en Nattevandrer, og gik til Havet ud
og vis han hafte friet, var jeg bleven hans Brud.

Marie Villadsen.
Søndersted pr. Regstrup.

Tre Gange mødt.

Fortælling af **Magdalene Thoresen**.

Med Illustrationer af Hans Tegner.

Junisolen stod højt paa Himlen, da Passagererne paa et nordenfjeldsk Dampskib, en efter en stak Ho'det ud af Kahytsdøren og keg sig om for at udforske Vejr og Vind. De skuttrede sig Allesammen, thi det var bitterlig koldt, og skulde dette agere Sommerens fagreste Maaned, fristedes de til at betakke sig for Resten.

Det stod dog ikke paa for dem, som var første Klasses Passagerer; thi smukke opvarmede Rum gav dem sine fristende Vink, og holdt hvad de lovede. Anderledes forholdt det sig med Dækspassagererne; og af dem var der et betydeligt Antal baade Mænd og Kvinder, ja endog Mødre med sine spæde Børn, som havde tilbragt Natten under aaben Himmel. Men herved var Intet at gjøre — enhver fik den Hygge, han havde Raad til at faa.

De bedst Stillede af Dæksfolket var dem, som havde stuvet sig sammen omkring Damprøret; skjønt det kunde nok være, at naar Heden var saa stærk til den ene Side, bed Kulden endnu haardere fra den anden — men saa kunde de jo gjøre en Vending.

Lænet op til Fodstykket af Røret sad to Gjenter ihug med Ho'det og Ansigtet indhyllet i store uldne Tørklæder, og det lod til de sov den Retfærdiges Søvn; thi der gik bestandig Nogen forbi dem, og en ung Fyr, som stod med Ryggen mod Postekspeditørens Lukaf og holdt Øje med dem, trampede i Dækket, og fløjtede vekselvis for at sætte imod Kulden, uden at de i ringeste Maade lod sig forstyrre deraf.

Da en Stund var gaaet, tændte Gutten sin Snaddepibe, og gav sig til at synge med lav snøvlende Røst — under det han hverken forsømte at spytte eller ryge — en af hine endeløse Viser om Kjærlighed, hvori „den utro Pige" og „den besvegne Ven" nær aldrig, for bare meningsløse Ord, havde faaet sagt hinanden sin Mening.

„Huf, det Gnaalet!" udbrød omsider den ene af Gjenterne og rejste sig op, idet hun gav Gutten et forarget Øjekast.

„Naa, det var bra, Du fik Øjnene op engang," sagde han og spyttede i Søen.

„Hvad har Du med mig?" spurgte hun kout.

„Hvor kommer Du ifra?" spurgte han til Svar.

„Der ifra, hvor jeg var sidst," sagde hun og lo til den anden Gjente, som nu var vaagnet. Men lidt efter gik hun hen og stillede sig op ved Rælingen, og det varede ikke længe, før Gutten kom efter.

„Jeg la' nok Mærke til Dig igaar Kveld," sagde han og saa græsselig forlibt paa hende.

„Aa gjorde Du det," sa' hun og vendte Ansigtet fra.

„Hvor ska' Du hen," blev han ved.

„Jeg skal til nogen Folk her borte," svarede hun. „End Du?"

„Aa, jeg ska' ogsaa herindom et Sted og hente en Jægt, jeg har kjøbt mig."

„Saa Du er Storkar, Du!"

„Ja, det vil si', det er Far min, som betaler. Men jeg skal føre den."

„Hvem sin Søn er Du da?"

„Jeg er Søn til ham Holger Bjerke."

„Hvad hedder Du selv?"

„Jeg hedder Asmund. End Du?"

„Aa — jeg hedder Ragna."

„Har Du Forældre?"

„Nej!"

„Kom og vær med mig, Du," hviskede han og gav hende et Sidevink med Øjnene.

Hun løftede Ho'det og saa ham lige ind i Ansigtet med sit klare Syn, til han blev ganske flou. „Er Du af det Slaget?" spurgte hun. „Nej — Du skal ha' Tak." Og dermed gik hun fra ham.

Han ærgrede sig over, hvad han havde sagt; men det var nu engang gjort — og saa fik det bli'. — Slig vakker storlaget Gjente! skinnende frisk og sund!

Da nu en Stund var gaaet, saa han hende paa engang styre kjækt henimod, hvor han stod, og hun havde den anden Gjente med sig. Han blev rød i Ho'det, og fik et langligt Drag om Munden; thi han skjønnede, at de ikke vilde ham noget Godt.

„Du spurgte før, hvor jeg kom ifra," begyndte Ragna og rettede sig stolt foran ham. „Nu ska' Du faa

vide det. Gjenten, Du ser her, og jeg, vi roede Fiske i Lofoten ifjor."

„Ha ha!" brast Gutten ud i en Latter.

„Du kan le, saameget Du vil," afbrød hun. „Den, som gjør Skjel for sig, har vel ogsaa Ret for sig?"

„Naa, saa fik I Jer vel en Kjærrest eller To?" haante han med Næsen tilvejrs — nu var han ovenpaa!

„Kanske er Du lej over, at Du blev vist af?" haante hun tilbage.

„Jeg ved ikke, jeg har budt mig til — haa!"

„Aa, Du hugser kanske et lidet Hus, hvor der bo'de to Gjenter alene med sig selv? For der var en Søndagskveld netop slig en løs Fant og vilde ind. Men Gjenten her gav ham Besked som fortjent. Havde det vært mig, som gav Svaret, ha'de Du nok kjendt Røsten igjen — for han Sluksken, som ikke skjæmtes ved at anfalde en bra Gjente — det var Dig, Far!"

Derpaa vendte hun ham Ryggen og gik, og Gutten stod baade flou og flad tilbage. Han nødtes til sin Harme at gjentage for sig selv hin Kvelds Hændelser. Han havde ganske rigtig lusket omkring der paa Været og banket paa hos to Gjenter, som han vidste boede alene i et lidet Rum. To Gjenter, som gik paa Fiskesjou! — Men han var aldrig før ble't slig udskammet i sit levende Liv. — Og nu kom det over ham igjen! Han var saa gal, at han kunde flyve i Flint!

En Stund vendte han Ryggen til, og fnøs Harmen udover Søen; men da den gav sig lidt, keg han dog fra Siden hen efter Gjenten — for at se om hun var der? Jo. Hun stod borte mellem dem, som havde trængt sig sammen ved Landgangstrappen, fordi man nærmede sig til et lidet Stoppested.

„Saa vakker og stout hun stod der mellem alt Skrabet!" Han ærgrede sig, saa det gik ham til Marv og Ben.

Da lød Signalet, og Maskinen standsede. Trappen blev hejset ned og Lugen aabnet. Og nu gik det hovedkuls nedover med Passagerer og Gods i de to Smaabaade, som havde lagt til, og som snart var overfyldte.

Et „Klar!" lød fra Kommandobrættet ben over Forvirringen. Matroserne slog Lugen til og begyndte Ophejsningen af Trappen.

Da idetsamme hørtes et ynkeligt Raab af et Fruentimmer, som først nu havde faaet sig frem til Ned=

stigningen. Hun saa syg og afmægtig ud; hun havde et Barn paa Armen og et ved Haanden, og Taarerne randt hende ned over Ansigtet.

Asmund var næsten mod sin Vilje traadt hen til Afgangsstedet, men uagtet han for sit Liv gjerne havde set Gjenten endnu en Gang, havde han dog vendt Ansigtet til den modsatte Kant, hvorved han strax blev Konen var, og skjønnede, at hun havde forsinket sig. Og nu var Gutten paa sin Plads — thi han var godhjertet og resolut. Inden Matrosen fik sanse sig, var Asmund oppe hos ham, fik den halvtoptrukne Trappe sænket, fik fat i Kvindfolket, og hende med Børnene, en for en langet ned i Baaden, fik til Trods for Alt en stor gammel Skibskiste, som tilhørte hende, kilet ind i Toppen af Godsopstablingen — og endelig sig selv hivet op paa Dækket. Det Hele var foregaaet lynsnart, og uden Betænkning; thi Maskinen var begyndt at røre sig, og Chefens utaalmodigt gjentagne „Klar der!" jog paa. — Den Slags Efternølere mældte sig altfor tit!

Men imidlertid var det sket, og den Resoluthed, hvormed det blev gjort, sonede for Sagen. Gutten stod nu dirrende af Anstrængelsen, og gav Agt paa, hvordan Konen stelte sig nede i Baaden, og hun vedblev at stirre paa ham med sine forskræmte Øjne, som om hun endnu ikke rigtig forstod, hvordan det Hele var gaaet til.

Saa gled Baaden væk. Men i det Øjeblik fik Gutten Mod til at se hen paa Gjenten. Og det lønnede sig; thi han fik et Nik og et straalende Øjekast, som han besvarede ved at tage Hatten af og bukke sig dybt. — Hun skulde forstaa det, at han vilde bevise hende al den Ære han vidste.

Paa Sydsiden af en temmelig langstrakt Ø boede gamle Holger Bjerke. Han var begyndt som Fisker, derfra rykket op til Jægteskipper, og han levede nu paa sine gamle Dage som Fiskehandler; men han havde en betydelig Formue, og Sønnen Asmund var eneste Barn, saa hans Virke i Nutiden blev ikke drevet med synderlig Kraft, det var mere for at have Noget at tænke paa.

Han havde været gift med et lidet forskremt Kvind-

folk, som altid holdt til i Kjøkkenet, og som fremstillede sig i Stuerne, hvergang hendes Nærværelse paakrævedes, akkurat som Musen, naar den fristet af Stilheden ved Dagslyset smutter ud af sit Hul.

Hun havde paa en Maade havt Lykken med sig; thi da hun efter et Par Aars Ægteskab fødte en Søn, takkede hun samtidigt af med Livet. Der var ved hendes Død hellerikke Noget at bemærke; kun lo Folket til den urimelig store Kiste, hun blev baaret hen i. De mente som saa, at Manden havde, mens hun levede, set altfor nøje paa, at hun ikke tiltog sig formegen Plads, — og nu, da hun var død, havde han givet hende det Dobbelte af, hvad hun trængte! Det skete dog ikke af nogensomhelst angrende Følelse; Bjerke var tvertimod vel fornøjet med, at Vorherre havde paataget sig den Skilsmissesag.

Siden hendes Død var nu hengaaet tre og tyve Aar. Sønnen havde i nogle Aar været bortsendt for at nyde Skoleundervisning, og efter Konfirmationen var han vendt tilbage til Faderen. Her gik han og tog Livet noksaa nemt; thi at gamle Bjerke var en Despot, som holdt Enhver, der stod under ham, i fuldkommen Trældom, det nagede ikke Gutten. Han gjorde som de Andre: han veg for Overmagten og vrængede af den.

Paa den Maade fremvokste Asmund uden nogetsomhelst Hjertelag til Faderen, men det blev hellerikke forlangt. Der var kun en Fordring, som nu i hans fremvoksende Alder blev stillet til ham: han skulde tjene Penge. „Eget Dæk under Fødderne, og egne Penge i Lommen," var gamle Bjerkes Ord. Det havde han selv opnaaet og mere til, — og nu var Gutten i den Alder, da han skulde forsøge sig.

Han behøvede dog ikke at gaa paa med tomme Hænder, saa som Faderen. Der laa allerede et Fartøj og ventede paa ham, og med sydgaaende Dampskib skulde han drage afsted, for at overtage det, og begynde sin Fremtidsbane.

Kvelden før Afrejsen talte da Bjerke paa sin Maade et alvorligt Ord med Sønnen. Han havde midt i al sin Raahed ogsaa tænkt over Livet, og plukket sig en Slags Visdom af dets tornede Træ.

„Nu ska' du ikke hænge formeget efter Hjemmet," sagde han. „En Jægteskipper skal ta' Hjem, hvor han ta'r Fragt."

Gutten smilte. For den Ting mente han nok, Faderen kunde være sikker.

„Og saa er der nu det med Kvindfolk," blev han ved. „Dem ska' Du holde Dig ifra. Det er noget Skrab altihop — hver paa sin Maaden."

„Ja Far — men," indvendte Gutten.

„Der er ikke Noget at si' til det," skreg han op. „Det ta'r baade Vid og Penge, og det gi'r bare Fortræd."

„Men Du har da selv giftet Dig," vovede Gutten sig til igjen.

„Naa ja — det var paa sin Maaden det. Jeg var jo en Mand paa femti Aar. Naar Du bli'r ligesaa gammel, da ligger jeg vel i Jorden, kan jeg tænke, og saa kan Du gjøre som Du vil for mig."

Gutten rømmede sig og taug. Men han drog uvilkaarlig et Skjøn paa Fremtiden. „Naar han blev femti Aar, maatte Fa'ren, som nu var ind paa de fem og syvti, altsaa være godt og vel hundrede Aar. Aa ja, da havde det ingen Nød! Levede Gamlingen, saa skrøbelig han allerede var i Benene, til han blev otti Aar, da skulde det undre ham, — og dertil var bare fem Aar!"

Gutten havde nær begyndt at fløjte.

„Nej, ser Du!" tog gamle Bjerke Ordet igjen, lidt afdæmpet ved Guttens Taushed. „Naar Kvindfolket ikke render grasat med Mandens Fortjeneste, saa er de fejge som Mysser, smyger bag Døre og i Kroge — en ved aldrig, hvor en har dem. — Kort sagt, Summa Summarium: der kommer ikke Kjerring mer i dette Huset." Og for at understrege sin Tale, drev han Næven ned i Bordet, saa Toddyglassene dansede.

„Nej nej, Fa'r!" tyssede Gutten. „Du skal slippe, det lover jeg Dig vist."

Men da han var bleven alene, tænkte han for første Gang ret inderligt paa den Moder, han aldrig havde set. Og han vedblev at tænke paa hende, til Hjertet blev saa blødt, at han ikke vidste, hvor han skulde hen med sig selv — men da faldt han isøvn. Det blev dog ikke nogen rigtig tryg Hvile, dertil var hans Sind for bevæget, og Drømmene kom og gik i skiftende Følge.

Snart stod han paa Dampskibet og lod en Opvarter præsentere sig et Glas Toddy, og snart gik han selvraadig omkring paa sit eget Fartøj, hvor han lod hejse Flag til

Svarhilsen paa det Flag, som vinkede ham imøde fra fra Land. Han kjendte sig saa fri og frejdig, at han var lige ved at istemme en Opsang, under det han hev paa Ankeret og keg efter Vinden.

Men da hørte han et klagende Ynk, og han saa sig om. Et Stykke borte for ham laa et lidet forskremt Kvindfolk paa Knæ og søgte at grave sig ind under en Jordhoug. Idetsamme lød et dundrende Slag, netop som naar Faderen drev Næven ned i Bordpladen, og Kvindfolket stupede død om. Han vilde springe til for at hjælpe hende — da stod han inde i Dagligstuen, hvor Faderen sad bidsk og truende for Bordenden, og hvor den Døde paa engang rejste sig stor og stærk foran ham, tog hans knyttede Næver og løsnede Fingrene en for en, som man løsner en Knude — indtil hans stygge, haarde Drag gled over i et Smil, og hans gamle Ansigt saa helt barnsligt ud.

Asmund vaagnede midt paa Natten af denne Drøm. Han følte det saa sikkert, at nu havde han set Moderen og hendes Livsskjebne. Men ogsaa Faderens havde han set! Thi vistnok blev Dødens Haand den eneste, som magtede at glatte ud den haardknyttede Næve. —

Hen paa Dagen, da han endelig havde faaet fast Fod paa Dampskibet, og han kunde gaa og staa som han selv vilde, følte han sig dog let og glad. „Nej, han skulde ikke hænge efter Hjemmet! Og fik han saa aldrig andet Hjem, end det omflakkende Liv paa Fartøjet, skulde han dog prise Friheden og være nøjet.“

Men det blev ikke mange Stunder Asmund fik til at tumle sig i — som en løssluppen Ungdom!

Mødet med Ragna vendte paa en Gang op og ned paa hele hans Tanke. Den Pine han havde følt ved at staa flou overfor hende, mens hun skammede ham ud — han, som ellers nok kunde klare sig, hvor det gjaldt et løst Svar — den kunde han ikke forvinde; thi den gik sammen med hans voksende Ønske og Længten efter at møde hende igjen.

Saa vidste han nu ingen anden Raad end at kaste sig med Iver og Retskaffenhed over sit Virke. Jo strængere han opfyldte sin Pligt, jo mindre følte han de udskammende Ord, og jo mere kjærtegnende straalede hendes lyse Øjne imod ham.

Da hændte det, at netop som han stod løst af Ung-

dommens forhadte Baand, bandt han sig selv fastere for hver Dag, som gik. Men det ene Baand havde fostret Svaghed, og det andet Kraft — saa blev alligevel det sidste til den Frihed, hvori Manddommen tog Vækst.

To Aar var hengaaet efter dette Møde mellem Asmund og Ragna. Det lille Fartøj havde havt god Fremgang; gamle Bjerke var velfornøjet med sin Søn, og Sønnen fulgte uryggelig sit alvorlige Forsæt. Havde Nogen sagt til ham for tre Aar siden, at Ungdomslivet paa de stille Veje kunde fostre en saa stor Glæde, havde han ikke troet det. Han tænkte sig, der maatte en hel Del Galskab til, om en Gut skulde kjende sig rigtig ung.

Men Ungdommens Vildskab er en Rus, og efter hver Rus er der en Opvaagnen — og den korter ikke saa lidt af paa Fornøjelsen.

Til dette kjendte Asmund ikke. Men det at være ung er jo en Glæde, og den nød han hver Dag rigeligen i Sundhed og godt Mod. Og dog bar han paa en utilfredsstillet Længsel. Hvor var Ragna? Han havde søgt hende i By og paa Strand, men ingensteds truffet hende. Var hun draget til Amerika? Didhen drog saa mange, og hun var jo uden Forældre. Men den Tanke holdt han ikke ud, og saa forjog han den. Bedre havde han det med Haabet; thi det fortalte ham hver Kveld en ny Historie om den næste Dag, da Ragna paa den mærkeligste Maade pludselig stod for ham. Og uagtet det altid slog fejl, blev han dog ved at lade Haabet fortælle.

Da modtog han en Dag et skriftlig Tilbud fra en Handelsmand paa en af Øerne om en Ladning Fisk samt en bestemt Angivelse af den for Modtagelsen passende Tid.

Asmund tog villig mod Tilbudet, og inden Fristen var udløben, ankrede han op ved det bestemte Sted med fuldladet Jægt.

Handelsmanden kom straks ombord til ham, besaa Fisken og var velfornøjet. Prisen vedtoges uden Betænkning, og Losningen skulde begynde den følgende Morgen. Asmund kunde ikke mindes, at han havde handlet før med en i alle Henseender saa medgjørlig Mand. Med en forekommende Indbydelse til Kvelden,

skiltes han omsider fra Asmund, og efterlod hos denne et oprigtigt Ønske om nærmere Bekjendtskab.

Da Kvelden kom, vandrede Asmund velfornøjet op til Gaarden, som laa noget afsides fra Bryggen. Her gik Landhandleren ham imøde paa samme elskværdige Maade og førte ham ind i sin Stue, hvor han som Enkemand selv overtog Gjæstevenskabets Pligter.

Der mødte noget Ødsligt baade ude og inde, og det saa ikke videre velstandsagtigt ud; men Asmund havde jo ikke noget med det! Naar han fik Betaling for sin Fisk, kunde Ejeren for ham forsømme Gaard og Grund saameget han lystede.

Under denne Betragtning havde Handelsmanden begivet sig ud af Stuen for at ordne huslige Sager og kom nu ganske rødskinnende tilbage.

„Jeg har et mageløst Kvindfolk til at styre for mig,“ sagde han. „Men Herre vil hun være. Jeg har nesten ikke set saa vakker en Gjente paa disse Kanter før, og var det ikke for Folks Skyld, tog jeg hende s'gu til Kone!“

„Hvad er ivejen med hende da?“ spurgte Asmund.

„Aaja, hun er ret mærkelig. Hun misted' Forældrene, da hun var Barn, saa hun maatte betle sig frem; men frem er hun kommet! Sidst var hun i Trondhjem for at lære sig til et bedre Husstel, og efter det kom hun hid. I Mellemtiden har hun nok roet Fiske, som det hedder; og da jeg jo er en konditioneret Mand, saa skjønner De, at jeg maa betænke mig paa det.“

Asmund sad overvældet og stum med den udgaaede Pibe i Munden. „Hende var det! Det kunde jo ingen Anden være!“

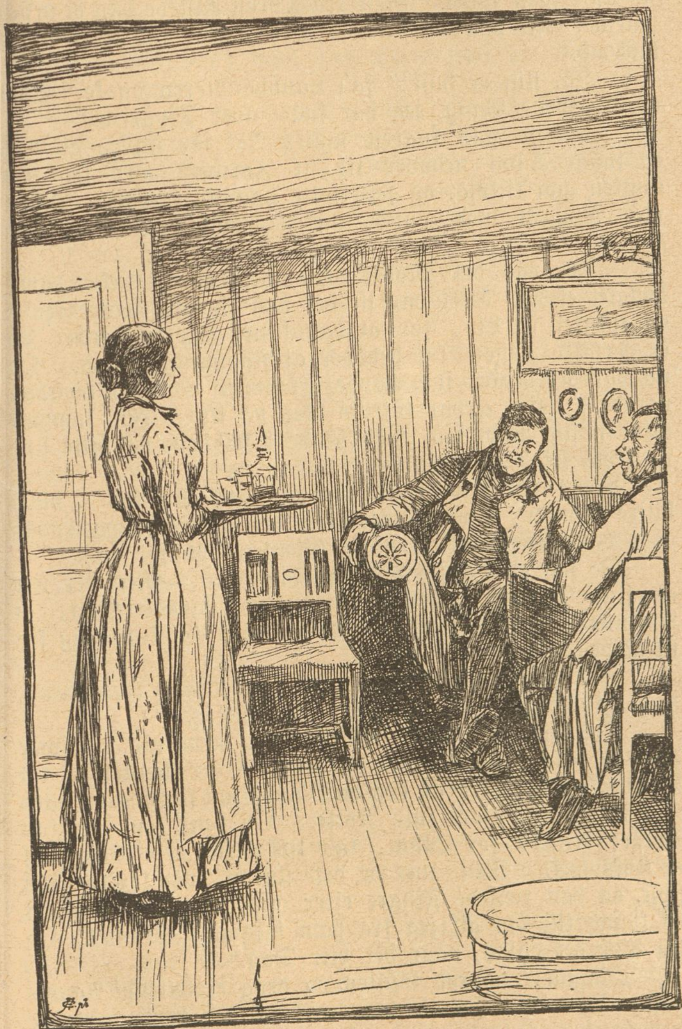
„Vil hun ha' Dem da?“ spurgte han med hæs Røst.

„Ja, Gud bevar's! — Naar jeg bare vil — skulde den Sag snart være i Orden. Der har vi hende!“ sagde han, idet raske Trin lød hen gjennem Svalgangen. „Nu maa De se paa hende,“ og han sprang til for at aabne Døren.

Og ind tren Ragna med et af Glas og Karaffer fyldt Bræt. Høj og rank, rød og hvid, med de tykke Haarflætter lagt i Krans over Nakken, gik hun frem i en lys Sommerdragt, saa sikker og let som hun havde levet hele sin Ungdom i Velstand og Dannelse.

Det svimlede for Asmund, og han lukkede Øjnene.

„Nej, nu faar De saagu lukke Øjnene op Far!" udbrød Landhandleren leende. „Hvad siger De saa?"

spurgte han og strøg Gjenten med Bagsiden af Haanden ned over Kinden.

Der blev dog ikke sagt Noget; thi idetsamme drev hun til hans Haand, saa den fløj væk, og hun gik rafskt ud af Stuen igjen. Men fra Døren kastede hun et nesten truende Blik paa Asmund, der fremdeles sad og saa fortabt ud.

„Ja, slig er hun!" sa'e Landhandleren og lo. „Det er ikke første Gang, jeg har faaet over Fingrene."

Asmund gav snarest mulig Tak for sig og gik med et tungt Sind nedover til sit Fartøj. Her lod han Gutten gaa tilkøjs, og selv satte han sig hen paa Dækket med Ryggen mod Land, og e' modløst Blik ud paa Havet.

„Det var det Møde, han nu i over to Aar havde længtet efter! Det var til det han ligesom havde renset og tvættet sit Liv, for at han kunde sige til hende: nu er der ikke Noget, Du behøver at skamme Dig ved. Og nu var det hende, som havde Skammen — eller hvordan var det? En ærbar Gjente blev da ikke i Hus sammen med en slig Kar, som kneb hende i Kinden, og satte sine forliebte Øjne paa hende."

Men som han rigtig havde syltet sig ind i disse bittre Tanker, kom rappe Trin hen over Bryggen, op over Landgangsbrættet — og Gjenten stod for ham.

De saa et Øjeblik fast paa hinanden. Men der var en slig Klarhed i hendes gjennemtrængende Syn, at Asmund følte sig som greben i en slæt Gjerning og keg til Siden.

„Nu tænkte De ondt," sagde hun.

Han taug.

„Ja slig er Folk!" udbrød hun harmfuld. „Hvor der kan tænkes baade ondt og godt — der tænker de det Onde. Jeg tog Tjeneste hos en Mand, just for der trængtes En, som kunde gjøre fuld Nytte. Og den, som ikke kan værge sig selv for Skam, ta'r nok heller ikke Værge af et Kvindfolk. Men nu er det slut. Jeg lov'te ham sidst, da han rækkede Fingre efter mig, at gjorde han det en Gang til, saa gik jeg fra ham i samme Stund! Og jeg gjør det ogsaa, naar det blir Dag."

„Ragna!" udbrød Gutten og drog et lettende Aandepust. Men den Haand han rækkede mod hende, vendte hun sig fra, og rystede paa Hovedet.

„Nej, nu faar jeg komme med mit Ærinde," vedblev hun.

„Kom med ned i Kahytten," bad han.

„Nej Tak! Det jeg har at sige, kan siges her. Og hør nu: Den Fisk Landhandleren kjøber af Dem, betaler han ikke."

„Jeg har lov't ham Udsættelse paa en Maaned," svarede Asmund.

„Men naar den Maaned er slut, vil han kræve Henstand en Maaned til — og da gaar han Fallit. Jeg ved det sikkert og vist. De blir ikke den Eneste han narrer. Er der skriftlig Løfte Jer imellem?"

Asmund rystede paa Hovedet.

„Godt, saa forlang kontant Klarering."

„Det er godt nok," indvendte Asmund. „Men saa er Fisken losset, og jeg faar mere Bryderi end jeg har Tid til med at faa den ind igjen."

„Saa rejs i denne Natten herfra," udbrød hun. „Jeg er ikke ræd Karen, jeg! Imorgen tidligt klarer jeg Sagen."

„Vil De da sige til ham, at De har gi't mig Varsel?" spurgte Gutten og greb hendes modstræbende Haand.

„Javist vil jeg det. Skal han gjætte sig til en Løgn, naar jeg kan si' ham Sandheden?"

„Aa, jeg gav ham gladelig hele Fiskeladningen for det, jeg nu har faaet at vide!" udbrød han.

„Hvad har De faa't vide?" spurgte hun.

„At det jeg i over to Aar har længtet efter, som det Vakreste og Bedste paa Jorden, det er netop som jeg havde tænkt mig."

„Ja — nu faar jeg gaa," sagde hun sky og drog Haanden til sig.

„Ja — Du kan tro, jeg la'r Dig gaa!" lo Gutten med Graaden i Halsen. Og han drog hende kraftigt hen til sig.

„Hvad vil De mig mer?" spurgte hun og saa koldt paa ham; men de strenge Miner gled hurtigt ud i et Smil.

„Jeg vil eje Dig for hele Livet!" udbrød han. „Al min Hug har staa't til Dig siden vi dengang mødtes og skiltes i samme Stund. Vil Du nu ha' mig, Ragna? Jeg har vær't Dig saa tro som Guld."

Hun løftede Ansigtet og saa ham prøvende ind i Øjnene.

„Ser Du Noget, som lyver?" spurgte han.

Hun rystede paa Hovedet, og Taarerne vældede frem af hendes tindrende Øjne.

„Ja da er jeg det lykkeligste Menneske paa Jorden!" jublede han og tog hende i sine Arme.

„Trøst Dig, Ragna!" bad han en Stund efter, da hendes Graad blev ved, ret som om hans Kjærtegn havde aabnet for en længe opdæmmet Sorgens Kilde.

„Aa!" hviskede hun. „Det er jo første Gangen, jeg støtter mig til et Menneske. Men jeg har og i to Aar længtet efter Dig! Tit har Graaden villet frem; og jeg har holdt igjen paa den — nu faar den slig Magt over mig."

„Der er bare en Ting jeg maa bekjende for Dig," tog Gutten Ordet efter en Stilhed. Hun saa lidt forskrækket paa ham: thi det hørtes saa ildevarslende. „Jeg faar ikke min Fars Tilladelse til at gifte mig. Han er en urimelig, lej gammel Mand, og der er ingen anden Udkomme end at føje sig efter ham. Men vil Du som jeg, saa gifter vi os lel. Du gaar med Stordamperen imorgen Kveld til Trondhjem, hvor jeg har en god Ven, som skal retlede Dig, til jeg om en Ugestid kommer efter. Saa løser jeg Kongebrev, og vi blir viet i al Stilhed. Men saa — ja nu kommer det Værste, Ragna!" Og han slog begge Arme om hende, for ligesom at sikkre sig hende. „Tror Du, at Du kan leve med mig paa Fartøjet? Jeg vover jo ikke at ta' noget fast Hjem — og jeg kan ikke skille mig ved Dig."

Ragna havde set angst paa ham, men den Angst fik en hurtig Forvandling! „End at Du kan spørge!" udbrød hun glad. „Jeg har jo aldrig havt noget Hjem. Aa, det Tilhold Du gi'r mig skal bli' som et Himmerige!"

„Ja saa er Du min for Gud!" jublede han. „Ret længe kan jo Far min ikke gjøre det. Han er nu snart 75 Aar. Og da faar vi stort Hus nok."

Saa blev nu hurtig aftalt det Fornødne imellem dem. Og da de skiltes, og hun gik til Handelsgaarden, og han blev paa sit Fartøj, var det ikke længer to Ensomme, men to lykkeligt Parrede, som i Tanken havde Magen ved sin Side.

I Dagningen var Landhandleren allerede paa Benene, og da han havde nydt sin Kaffe, og med Piben i Munden stillet sig op ude paa Trappen, undslap der ham

et Forskrækkelsens Udraab. Ragna, som skjønnede hvad det betød, tren raskt og fattet til.

„Han stryger jo afsted for fulde Sejl!“ raabte han og pegte ud efter Søen, hvor Asmunds Jægt ganske rigtig stod tilsøs for alle sine Sejl, og skar med sin dristige lille Stavn gjennem de toppede Søer. Men ret som der fra Fartøjet var givet Agt gjennem en Kikkert, saa blev, idet Ragna viste sig paa Trappen, Flaget hejset.

„Jeg tror, Gud forsyne mig! at den Gavtyv til og med vil gjøre Nar af mig.“

„Han siger: Tak for mig!“ tilføjede Ragna, og lod som ved Tilfælde sit Hovedklæde flagre hen for Vinden. Og det blev set; thi Flaget gav Gjenhilsen.

„Uden videre bryder han Ord og Aftale!“ vedblev han.

„Klog gjorde han. De vilde jo ha' narret ham,“ sagde hun og saa ham fast i Ansigtet.

„Er det Dig, som har varet ham?“

„Ja jeg har.“

„Paa hvad Slags Maade?“

„Paa den Maaden jeg kunde bedst,“ svarte hun kort og gik.

Han saa rasende efter hende. „Vil den Gjenten mig til Livs?“ brummede han. „Nej, hun vil være Kone i Huset, vil hun! derfor er det — hun vil vise, hvad hun duer til.“ Saa brast han i en Haanlatter, og var med den paa Højden af sit Raseri! Siden lukkede han sig inde med Skuffelsen over den fejlslagne Handel og med en hel Del flere Tanker paa den Sag: om han kunde være bekjendt som konditionert Mand, at gifte sig med en Gjente, der havde „roet Fiske“?

En god Del af Dagen gik med til det. Hans Forelskelse og hans Dannelse tog ikke saa faa Rykketag med hinanden. Tilslut sejrede dog Lysten — der skal megen Dannelse til at staa imod den! Og nu var han besluttet — eftersom der ingen anden Udvej var med den Gjenten!

Men da Kvelden kom, og Stordamperen ankrede op udenfor, og Han med sine Folk var ude for at afgive Post og Varer, havde han nær faaet et Slag, da Ragna lagde til med en lejet Baad og besteg Skibet i fuld Rejsedragt og med alt sit Tøj.

Hun gik ganske rolig hen til ham og bød ham Farvel. Han vilde buse ud med hele sit Sindsoprør, men der blev ikke levnet ham Tid dertil. Saa samlede han sig kort og godt i sin sædvanlige Haanlatter; men den blev sletikke, hvad den skulde være. Den var saa overladt med Harme og Foragt, at den var lige ved at kvæle ham selv. Saa forlod han hende med et dybt Buk, der ogsaa skulde gjøre Nar, men som ligeoverfor Ragnas kjække Væsen bare viste sig som en skyldig Respekt.

Dermed skiltes deres Veje.

To Uger efter var Ragna en lykkelig Hustru og Asmund en lykkelig Ægtemand. Den lille Kahyt var trang, men hvor to Elskende deler Pladsen, slaar den vidunderlig til; thi i samme Grad som Mennesket vokser i Kjærlighed, tager han af i Fordring.

Det unge Par levede nu gode Dage i sit lille svømmende Hus. Der forekom nok af og til en Dyst med Vejr og Vind, men Ragna var jo søvant og kjendt med Faren, — hvad var den overhovedet, naar de delte den med hinanden! Deres Bane laa heller ikke i de store Farvande; den førte ud og ind i Fjorden, omkring mellem Øerne og langs Kysten — bestandig fra Smaat til Smaat. Men Fortjenesten var god; den svarede til Fordringen, og det var nok.

Deres stille Samliv blev heller ikke opdaget af Nogen. De vare begge lige udholdende i at bevare Hemmeligheden, thi den værnede jo om deres Lykke. En Trediemand var med i den, og det var Skibsdrengen. Men om han var bleven behængt med en Orden for hæderlig Borgerdaad, kunde han ikke have brystet sig mere end med denne Tillidspost: at skulle værge om Skipperens Hemmelighed. Han gik endog saa vidt, at han lod som han aldrig saa Ragna, og naar hun talte til ham, svarede han op i Luften, ligesom han havde faaet en Ordre fra Vorherre.

Men et Samliv har afvigende Baner, enten det saa føres paa Land eller Sø — det fik de efterhaanden at lære.

Da et Aar var gaaet, fødte Ragna en Søn. Det gik ikke af uden stor Vanskelighed og Skræk, men det gik godt; og saa blev det jo bagefter, som der staar i Visen: „Sødt at mindes svunden Ve!“

Ragna havde det store Mod, som ingen Fare skræmmer, og det kom vel med; thi hun havde ikke megen Hjælp udenfor Naturens egen Udvej. Hun havde en Tanke, den kom af et Barndomsminde, og den holdt hende oppe lig en skærmende Haand i den yderste Stund. Det var bleven sagt, at hun var født i et Baadnøst under et Uvejr, og at hendes Mor ingen anden Redning havde for sig selv og Barnet end Vorherre i Himlen. Skulde hun da være mindre stærk, hun som var lykkelig, end den stakkers fattige Mor? — Men saa underligt var det, at den Mor, hun knapt havde kjendt, kom nu paa en Maade til hende og gav hende Støtte i den svære Stund.

„En stor prægtig Gut!" jublede Asmund. „Til Forsommer, naar vi kommer sydover, skal han døbes i den Kirke, hvor vi blev viet, Ragna! Han faar kanske blive kaldt op efter Gamlingen — skjøndt han er det ikke værd."

„Tal ikke paa den Maaden om Far Din, Asmund!" sagde Ragna. „Jeg tror, Vorherre regner dig det til Synd".

„Vil Du jeg skal godkjende, at han paa en Maade har nægtet mig et Hjem? Nu kunde jeg havt Dig og Barnet siddende der i store vakkre Rum. Og saa sidder han der alene og breder sig som Konglen i en Væv. Jo det er sandt! Han er netop slig, for han karer til sig, hvad han kan, og under ikke Andre Noget. Men lad ham være den han er. Det tar vel en Ende med ham ogsaa!"

„Lad Vorherre om det!" bønfaldt Ragna. Hun holdt det altid som en Ulykke, naar han talte haardt om Faderen; men nu da Barnet var kommen til, følte hun det som en Skræk.

Imidlertid trivedes Gutten prægtigt i det lille Rum, hvor han blev kjærtegnet af en lykkelig Far, og ernæret af en ung, livsfrisk Mor.

Fra dette sikkre, oplivende Syn paa Sagen lagde nu baade Asmund og Ragna sit Maal paa Livet. Men idet hun lod det løbe ud i den vide, lysende Fremtid, rækkede Asmund aldrig længere end til Faderens Gaard. — Der skulde han, naar Døden fik ryddet op, med Kraft og Mod indsætte nyt Liv og nyt Virke.

Imidlertid stod det fast, at Gutten skulde bære Farfaderens Navn — fra Asmunds Side med Tanken paa Efterfølgelsen, fra Moderens med et Haab om Forsoning.

Maalet brast dog for dem begge, thi Gutten fik hverken det eller noget andet Navn.

Da det kvælende Vintermørke omsider spredtes, og Vaaren lyste op paa Havets store Arbejdsveje, hvor de mange Tusinder af flittige Hænder greb til for at fange Livsens Næring, satte ogsaa Asmund sig i Bevægelse. Fragtfartens Bane laa aaben, og han var velset, hvor han kom. Der var nok ymtet saa smaat om, at han havde Kvindfolk ombord; men da det ikke rigtig kunde gjennemskues, slap Folk det som Noget, der helst skulde ties med.

Vaaren blev meget stormende dette Aar, og Mange tog Skade paa Søen; men uagtet Asmund holdt stærkt igjen, maatte der dog gjøres Noget, og Ragna var ikke den, der veg tilbage for en Dyst. „Du og Barnet og jeg", opmuntrede hun, „vi er jo saa godt som et Liv — faar Vorherre da raade."

Asmund saa baade glad og bekymret paa hende; men Valget var nu engang gjort og kunde ikke gjøres om igjen — fik staa til!

Det var en mørk Nat med Regn og Haglbyger. Ragna sad oppe og holdt det sovende Barn paa Fanget for at værge det mod de stærke Slingringer, medens Asmund var paa Dækket og stred tappert for sit lille Fartøj.

Da rystedes det pludselig af et voldsomt Stød. Lyset i Kahytten sluktes, og Alt baade oppe og nede ramlede sammen med et forfærdeligt Brag.

I samme Øjeblik rev Asmund Døren op. „Tag Barnet og kom!" skreg han. „Vi har stødt, jeg kan ikke vide, hvor det bær hen." Og saa fløj han tilbage til Styret igjen.

Ragna skyndte sig med Barnet op paa Dækket. Men idetsamme kom en Styrtesø og rev hende overende, saa hun tørnede med Hovedet mod Levningerne af en Vedstabel, og tabte Bevidstheden. Da hun kom til sig selv igjen var Fartøjet flot, og Skibsdrengen sad og støttede hende, medens Asmund styrede.

„Hvor er Barnet?" spurgte hun og vilde rejse sig; men en Sligring kastede hende tilbage igjen, og hun faldt i en ny Afmagt.

Endelig var man naaet indenskjærs, og nu bar det frem over et stillere Strøg, det gav Lindring og Haab.

Ragna saa op. Asmund laa paa Knæ ved Siden af hende, og nu var det ham, som støttede hende, medens Gutten var ved Roret.

„Hvad er det, som er sket“, spurgte hun forvirret.

„Vi stødte“, svarte han, „men den Sjø, som rev Dig overende, den lettede Skuden af Grund. Naar vi nu snart kommer til en Ankerplads, skal jeg ha' Skaden undersøgt.“

„Gudskelov!“ hviskede hun og foldede taknemligt sine Hænder. „End Barnet? for hun pludseligt op. „Barnet?“ skreg hun i vildeste Angst.

„Ragna!“ sukkede Asmund. „Vi har mistet vort Barn.“

„Ude i Sjøen?“ spurgte hun. Han bare sænkede Hovedet, men Taarerne randt ham nedover Ansigtet. „Og Du satte ikke Livet i Vove for det?“

„Nu spør Du stygt“, sagde han strængt. „Kan en gaa til Havsens Bund efter det en ikke hverken hør eller ser?“ Og han vred sig som en Orm i sin Fortvivlelse.

Da kom Ragna først rigtig til sig selv. „Forlad mig, Manden min!“ bad hun stille, rettede sig op og tog ham i Favn. Saa græd de med hinanden, og Sorgen virkede et nyt Baand om deres trofaste Hjerter.

Men under det, at Asmund ved sit travle Virke fik mange adspredende og lettende Tanker, sad Ragna i Stilhed og rugede over sit Tab. Ofte stod hun lænet til Rælingen og stirrede ned i Søen som om hun haabede at se sit Barn endnu en Gang. Men det uhyre bølgende Slug viste ikke saadan frem sine Rov!

Tiden gik. Deres Liv fortsatte sig paa den samme stille Maade; men nu var deres Glæde blevet til Alvor, og deres smilende Haab til Fortrøstning.

Da halvandet Aar var gaaet, sad Ragna igjen og stelte med et to Maaneder gammelt Barn i den lille Kahyt. Det kastede Solskin over svundne Dages Mørke. Men der var alligevel drivende Skyer paa Himlen; thi det lille Barn var svagt. Moderen havde ikke kunnet forvinde hin Nats Rædsel, og saaledes kom det lille Liv til at dele Forældrenes Ulykke. Det var ogsaa en Gut, og Faderen havde straks hilst ham som en Guds Gave til Erstatning for den Tabte. Men Forskjellen paa det Tabte og det Vundne viste sig snart, og i et Anfald af Bekymring slog den nye Ulykke sig sammen med den gamle og virkede en bitter Stemning i hans Sind.

„Han dør gjerne fra os“, sagde han efter længe i Stilhed at have betragtet det lille, magre Ansigt.

„Sig det ikke!" udbrød Moderen, og bøjede sig grædende hen over Barnet.

Da fløj Ulykkens fortvingede Tankefugl gjennem hans Sjæl, og han bandede Faderen, fordi han tog alt det Gode for sig selv, som hans Hustru og Barn her maatte savne.

„For Jesu Skyld!" skreg Ragna op, „nu er Du fra Dig selv, Asmund!"

Og han var det. Han stødte hende tilside, da hun vilde holde paa ham, sprang op og satte sig paa Dækket og hengav sig til en Smerte, der rystede hans kraftige Legeme som Stormen ryster det ensomme Træ paa Berget.

En Maanedstid efter dette Udbrud — som forresten havde et Slags Tungsind til Følge, der gjorde ham taus og tvær, fik han Opfordring fra Faderen til ufortøvet at sætte en ansvarlig Mand i sit Sted paa Fartøjet og selv foretage en Rejse paa Faderens Vegne. Firmaet „H. Bjerke et Søn", et Udtryk, som for første Gang blev brugt af Faderen, stod nemlig i Fare for at miste en betydelig Pengesum, og da han ansaa „Selvsynet" bedre end Prokuratorsynet, bad han Sønnen ile og sætte alt Andet tilside for at fremme Sagen.

Asmund havde netop da anløbet et af de større Handelssteder for at søge Fragt; men saasom Forholdene ikke tillod ham at tage en Fremmed ombord paa sit Fartøj, satte han øjeblikkelig Kursen mod et andet Sted, hvor han trygt kunde overlade det hele til Skibsdrengen, og hvor der tillige var den Ensomhed, der trængtes til for at Hustru og Barn kunde være udenfor Nysgjerrighedens Agt.

Og nu maatte han ile for at træffe Dampskibet, thi Kristianssund var Maalet for hans Rejse. Det var som Mand og Hustru aldrig mere skulde mødes, saa tung og haabløs var denne — deres første Skilsmisse. Det var som de skulde over en Afgrund! Men Nødvendigheden kom og gav dem sit djærve Haandtag — og saa kom de over.

Det blev bange Dage og Nætter for Ragna; thi Barnets Kræfter tog af. Og nu mældte Høsten sig allerede med sine stødvise Regnskur og sine barske Havvinde. Men efter det kom endnu den lange mørke Vinter; og førte den maaske Døden med sig — hvad Udvej blev der da for Lykken?

Det var hendes Ensomheds sørgelige Tidkort at gruble herover. Men hun forstod alligevel, at deres største Ulykke var Misforholdet til Faderen. Det var det, som forbittrede

Asmunds Hjerte, og det var tilslut det, som nedkaldte Vorherres Straffedom over dem og deres Børn.

Paa denne Maade trængte hun dybt ind i hin Ørk, hvor Mismodet lidt efter lidt slukker Haabets Lys, ligesom Graaskyen dækker over Himlens Stjerner.

Da kom der endelig en klar Morgen efter flere Dages Regnvejr. Solen kastede paa skraa sine flimrende Straaler ind i Kahytten og hen over Barnets magre Ansigt. Da rejste Ragna sig op for at skygge det; men hun fik andet at gjøre! — Barnet smilte! smilte til det spillende Lys af Solen, der ved Gjenskinnet af Søen hoppede hid og did som en Lygtemand, og dets smaa Øjne fulgte med. Det lille, blege Ansigt havde for første Gang givet Tegn paa Glæde!

Ragna stod greben og saa paa. Gav Gud hende ved dette et Vink? Det blev lyst i hendes Tanker og Modet kom tilbage. Hun havde altid været saa hurtig besluttet; men nu samlede hun sig langsommere — hun havde jo ogsaa en god Del mere at betænke nu end før.

Men efterhaanden rettede hun sig dog; hun løftede sit Aasyn med Tanken paa Gud og tog ham til Vidne paa sin Beslutning. „Ja, hun vilde ta' sit Barn med sig og drage til Asmunds Far; hun vilde sige ham det, han burde vide — Gud fik da raade for det Næste."

Og nu var hun fattet. Ingen Bekymring lagde sig imellem, kun Omsorg for, at det, som skulde ske, kunde ske paa bedste Maade. Ved Tolvtiden vilde et sydgaaende Dampskib stoppe op en halvanden Baadmil fra Stedet. Naar hun selv roede med, kunde hun ved Skibsdrengens trofaste Hjælp naa frem. Med ham aftalte hun da det Fornødne ved Fartøjets Tilsyn, kun hvor hun vilde hen blev ikke nævnt. Det skulde ingen vide, før Udfaldet havde vist sig.

Da hun i rette Tid ankom til Stoppestedet og med sit Barn i Favnen stod paa Skibets Dæk, hvor Alting forekom hende saa urimelig stort efter det lange Ophold i Jægtens trange Rum, fik hun nok en sygelig Fornemmelse af Utrygheds; men den fortog sig snart, og med oprejst Mod saa hun det Kommende imøde.

Først i Solsynkningen naaede de frem til gamle Bjerkes Bosted, og her blev hun sat iland i en af hans egne Baade. Da hun med ilsomme Skridt styrede op imod Huset, og det saa ud, som hun fløj et glad Velkommen

imøde, var hendes Il kun som en Flugt for den Banghed, som truede med at lamme hele hendes Legeme — Dog det skulde gaa!

„Her er En ude i Svaln, som vil snakke med Jer!“ raabte et lidet vanført Kvindfolk ind af Døraabningen til Bjerke.

„Er det det Skabilken, som kom op fra Bryggen?“ spurgte han arrig.

Gjenten svarede ikke, og Ragna gik uden videre ind af den halvaabne Dør. Hun havde trukket det store Uld-klæde af sig og stod velklædt, stout og klar foran ham. En kort Stund saa de forskende paa hinanden. Han havde straks sat op det bidske Hundefjæs, som han altid brugte til at skræmme Folk fra sig med; men det gjorde ikke Ragna det Mindste. Nu var hun saa fast, at ikke Noget Ondt i Verden kunde rokke hende.

„Hvad vil I?“ spurgte han og skjelede til Barnet.

„Jeg er Asmunds Hustru, og dette er hans Barn“.

„Min Søns Hustru? Min Søn har ingen Hustru — ud med Jer — Fantepak!“ skreg han, og hug med Stokken ned i Bordpladen foran sig, saa Gjenten, som havde holdt Døren paa Klem, gav et Støn og slap Taget.

„I faar ikke tage mer Synd paa Jer, end I kan sone, I skal huske, at I er en gammel Mand“, sagde Ragna mildt.

„Fanden er gammel og ikke jeg“, fnøs han. Saa gav han Vink til Gjenten ved Døren: „Kald ind Elias, at han sætter mig det Kvindfolk paa Dør! — Jeg skal vel faa Endskab paa den Sag“, vendte han sig til Ragna.

„Ja Endskab kan I vist faa; men først skal I høre mig“, svarte hun fast. Og da i det samme Tjenestegutten og Gjenten kom frem i Indgangen, gik hun bydende imod dem. „I trængs ikke her, hvor Sønnekonen skal snakke i Enrum med sin Mands Far“, sagde hun. Saa skjød hun dem lempelig ud og lukkede Døren.

Og nu vendte hun sig paany til Gamlingen. Men havde han før lignet en bidsk Hund, saa lignede han nu en, der hænger med Halen. Det var som han følte sig magtstjaalen fra Hoved til Fod, — dog sad han endnu som Hunden, der lurer paa, at man skal vende Ryggen til.

Men Ragna vendte ikke Ryggen til! Bleg som et Linklæde, men klar og vakker stod hun foran ham, bestandig

med sit lille Barn ind til Brystet som et helligt Værge mod Uretten.

„Asmund og jeg har nu været gift paa fjerde Aaret", begyndte hun stille. „Vi er lovlig ægteviede af en Herrens

Tjener, og vi har levet sammen paa Fartøjet. Der fødte jeg ved Guds og min Mands Hjælp mit første Barn. Det stod om Livet; men vi havde jo gi't hinanden det Løfte at holde sammen i Liv og Død. — Det var en stor vakker Gut, og som han trivtes! Da kom Vaaren, den Vaaren Fartøjet stødte, som I ved — vi havde tænkt os sydover for at faa Barnet døbt — Holger skulde han hedde — men Sjøen rev det ud af Armen min, og aldrig saa vi det mer."

Hun løftede et Øjeblik Barnet mod sit Ansigt, og en Hulken steg op af hendes beklemte Bryst. Hun vandt dog snart Magt over sin Svaghed, og hun vedblev:

„Men der kom Synd til Ulykke! For vi tænkte det, at havde I været som I skulde, da ha'de Gutten nok beholdt Livet, — han havde leket sig med Bedstefar og engang baaret hans Navn frem i en vakker Ungdom. Men isteden gik der en Banding mod ham som mod vi Andre — Gud forlade Jer det!" —

Gamle Bjerke klemte Øjnene til, som han ikke taalte Dagen!

„Saa gik nu hen en fem Fjerdingaar, da kom det stakkels Kryb, som jeg holder her. Vi har stelt med det som bedst vi kunde. Men lidet Rum og lidet Lys var der paa Jægten — og Barnet har sygnet til mer og mer. Da var Ulykken der igjen med samt Synden — vi satte Bander imod Bander: hvad skal han leve for, han som gjør al Ulykken —"

„Hys!" skreg den gamle Mand og saa forfærdet op.

„Ja — slig er det; men hvems er Skylden? — Saa drog nu Asmund afsted til Kristianssund. — Da var det imorges at Solen kastede et lidet Skin ind i Kahytten. Og saa smilte det stakkers Kryb! Gud og Fader! Og det vendte de smaa Øjnene sine efter Solen. — Da hugsede jeg paa det store Huset I sad med og paa al den Hygge, her kunde bli' for et Barn, — og da kom det over mig, at jeg slap Troen paa det Onde og sa til mig selv: det er ikke vi, som ønsker Livet af Gamlefar, men det er Ulykken, for den udtænker altid saameget Ondt. Jeg vil rejse til ham og by' ham det stakkers Livet. Og ta'r han imod, da ta'r han vel imod Far og Mor ogsaa. — Ja, I faar nu gjøre, som I har Hjerte til. Men jager I mig af Gaarde med det syge Barnet, da jager I baade det og mig i Døden, og kanske Sønnen Jeres med."

Gamle Bjerke rokkede urolig frem og tilbage. Det var som Sædet brændte under ham, og han saa næsten

ræd hen til hende. Pludselig tog han sig sammn, drev Stokken paany ned i Bordpladen og rømmede sig som en hæs Kommandør. Ragna skjalv tilbage og det mørknede for hendes Syn. Men idetsamme kom den vanføre Gjentes forskræmte Ansigt frem i Døraabningen.

„Han Elias skal spænde for og hente Doktoren", tordnede han. „Og Du lægger i Ovnen og steller til inde i Asmund sine Rum. Men det skal Dødogpine gjøres paa Spræng! Forstaar Du mig?"

„Ja", det gjorde hun, hun troede bare ikke sine egne Øren. Men hun fløj ud af Døren med Ordren, og den bar videre frem i en Fart; thi gamle Bjerkes Folk havde lært at lystre.

Nu først forstod Ragna Meningen; men Udfaldet betog hende saa stærkt, at hun syntes hun maatte synke til Jorden. Havde den haarde Mand jaget hende af Gaarde, havde hun med faste Skridt forladt ham; men nu da hun havde vundet Sejren, var der ikke et Led i hendes Legeme, som ikke dirrede i Afmagt. Hun tumlede hen paa en Stol, og med Barnet mod sit graadfulde Ansigt hengav hun sig i en Sindsbevægelse, som rystede hende fra Hoved til Fod.

Imens sad gamle Bjerke og gav Agt, og han smaabankede med Fingrene i Bordet, som han vilde notere sig, hvad han saa. Men Hundefjæset var borte; der var bare Lidt igjen af en gammel Filur — det lod sig ikke saadan gjøre i en Haandevending at skifte hele sin aandelige Paaklædning! — Og nu kom Gjenten med Besked: at Alting var i Ordeu.

Det gav Ragna Besindelsen tilbage. Hun rejste sig op og saa sig om i Stuen med et kjærtegnende Blik. Dette skulde altsaa være hendes Hjem, hendes Barns Hjem. Saa gik hun langsomt hen over Gulvet — endnu skjalv hun i Benene som den, der efter en kort Hvile begynder paa igjen — til hun stod stille fremfor den gamle Mand. Da dækkede hun alle Indhyllingerne af Barnet og holdt det hen mod ham — medens han sad overvældet og saa til og var helt i Villerede med sig selv om, hvad han skulde gjøre.

„Se", sagde hun med lav Røst, „det ser ikke ud til Liv det! Men saa nævner jeg det nu her Holger Bjerke i Navn Gud Fader, Gud Søn og Gud den Helligaand! Læg saa Haanden Jeres paa det, at det kan dø med Jeres Velsignelse."

Den gamle Mand skjalv sammen. Saa nær var Gud

aldrig trængt ind paa ham før. Men han forstod Meningen og drog hastig et Slags Korstegn over det lille Bryst. Efter det bøjede Moderen sig ydmyg for ham og gik hen mod Døren.

Men nu var gamle Bjerke kommen op paa en Højde, som han aldrig havde staaet paa i sit Liv — han var saa at sige naaet et Stykke op over sig selv. Han rejste sig møjsomt og slog ud med Haanden. „Jeg har den Ære at by' Dig velkommen i mit Hus, Svigerdatter!“ Derefter gav han Vink til, at hun skulde gaa. — Lykkeligvis gik hun ikke til Dødens Møde, men til Liv og Helse baade for sig og sit Barn.

Imidlertid arbejdede Sønnen saa godt, han kunde fremad paa sit Hverv; men Tiden trak ud! Han havde et Par Gange skrevet til sin Hustru og intet Svar faaet. Det satte ham i Skræk, og endelig efter en Maaneds Forløb opgav han det Hele og rejste hjem. Men Hjærtet havde et Hjem og Regnskabet et andet! Ingen Under, at han først gik efter Hjærtets Visning.

Her mødte ham dog en bitter Skuffelse. Skibsgutten havde ganske vist alt rørligt Gods i sikker Stand, men Kahytten var tom! Paa Mandens fortvivlede Spørgsmaal havde han kun et Svar: han havde fulgt Madmoderen til Damskibet og ikke videre. Dog derfra fulgte mange Veje, og Asmund grublede over dem alle. Tilslut stod han i Tvivl og Mismod stille ved en — den værste af dem alle; hun havde frivillig forladt ham! Hun holdt ikke ud det omflakkende Liv — og derfor havde hun ikke skrevet ham til!

Men han vilde, han skulde finde hende! Og da — enten saa Faderen svarte Nej eller Ja — skulde det urolige Søliv høre op. — Kanske var ogsaa Brevene gaaet galt? Kanske var hun syg — kanske var Barnet dødt? Der opstod saa mange Formodninger i ham, at han som en af Skæbnen iaget Mand næste Dag ankom til Faderens Hus. Uden at standse ved Noget tren han ind i Stuen, hvor den Gamle sad — og saa ganske mærkelig velfornøjet ud, Noget Asmund i sin tunge Stemning dog regnede lidet værd.

Han gav nu en kort Forklaring over Pengesagen, og lod til ikke at lægge videre Vægt paa den.

„Jeg synes Du ser mig noget uvillig ud", spurgte Faderen barsk.

„Jeg er heller ikke meget villig af mig", svarte Sønnen kort.

„Det er lejdt for Dig", sagde Gamlingen.

„Ja, det kommer jo an paa", sagde Asmund. „Kan være, det blir lige saa lejdt for Dig. — Kort og godt, Far — jeg har giftet mig — og jeg tænker at leve sammen med min Kone."

„Ja saa Du har giftet Dig", gjentog Gamlingen med et listigt Drag om Munden. „Hvor har Du Kjærringen Din da?"

Asmund strøg med Haanden hen over Øjnene og taug en Stund. Da tog han sig hurtig sammen og rakte Faderen en Tegnebog. „Her har Du Papirerne angaaende Pengesagen, Resten faar Du Besked om igjennem Sagføreren. Jeg maa straks afsted igjen. Skydsen er bestilt — Farvel Far!"

„Nej stop — bi lidt Gut:" brød Gamlingen løs. „Farer Du slig paa som en Vindbaare! — Gaa ind i Kammerset Dit, der er nok noget Skrab, Du har lagt efter Dig."

„Det kan jeg ta' en anden Gang."

„Nej Gu' ska' Du ta' det i Stunden! En anden Gang er en Skjelm", kommanderede Gamlingen.

Sønnen gav ham et harmfuldt Blik — og gik over Gangen til sit Rum. Men gamle Bjerke lo ved sig selv til han fik Hosten, og den bandede han, saa det forslog.

Imidlertid fremgik en lykkelig Stund for Mand og Hustru derinde i Asmunds Stue. Hvad som var foregaaet trængte ingen lang Forklaring — der var Syn for Sagen.

Straks efter stod begge de lykkelige Mennesker inde hos den Gamle, og det som aldrig var hændt før, det hændte nu: at da Asmund kyssede Faderen, brast denne i Graad til Hosten kom igjen, og han fik en Slags Udvej fra sig selv ved paany at bande den ind i Helvede. Men enten vidste den ikke Vejen, eller den tog fejl af den, thi den satte sig saa haardnakket fast i Halsen, at Sønnen maatte til at dunke ham i Ryggen.

„Nu henter jeg Barnet!" afbrød Ragna og skyndte sig ud.

„Ja — det er Kvindfolk det!" sagde Gamlingen lettet, som om Ragna var en Opfindelse af ham selv. „Ikke smyger hun i Krogen eller bag Døren. Bent ud af Vejen, Far! Ret ska' være Ret!"

„Se her har vi liden Holger Bjerke!“ sagde Ragna straalende og holdt Barnet imod dem.

„Er han allerede døbt?“ spurgte Asmund og tog Gutten til sig.

„Ja det er nu paa sin Maaden“, svarte Faderen. „Men det faar nok gjøres om igjen.“

„Jeg tænkte jo han skulde dø“, sagde Ragna. „Og saa vilde jeg ikke, at han slig som den anden Stakkar skulde komme ukristnet til Vorherre.“

„Og saa døbte hun ham selv“! fortsatte Gamlingen stolt. „Her lige ind for mig — og jeg var Vidne, jeg! Og det vil jeg si', at aldrig har jeg før mærket Noget til Vorherre i dette Huset; men den Dagen var han her, det er vist. Og siden har han jevnt set indom — Men det er Ragna sin Skyld, er det.“

„Aa Du, Ragna!“ udbrød Asmund og drog Hustruen ind til sig. „Du stærke Menneske! Og jeg som kunde faa en slig fejg Tanke, at Du havde forladt mig. Da ha'de jeg jo hele mit Liv vær't en hjemløs Mand.“

„Hjemløs var jeg, da jeg mødte Dig, Asmund“, sagde hun og trykkede sig blidt ind til ham.

„Naa, Hjem skal I faa, og det som bra' er“, sagde Gamligen. „Ingen skal bande mig for det, ikke. Ellers maa Du vide det, Sønnen min, at jeg bander ikke mere Nogen — det er bare den Hosten — for den har Djævlen skabt!“

De Unge lo til hinanden, de skjønnede nok, at det ikke var saa let at blive af med en gammel Vane.

Og nu kom Sherryflasken frem — thi denne Dag krævede absolut en Skaal! Og saa fik gamle Bjerke sig stiflet op paa de skrøbelige Ben og fik Glasset i Haand. „Ja — saa ønsker jeg da Børnene mine velkommen!“ talte han værdigt mens han keg op i Taget. Og saa blev der klinket og drukket.

„Nu er det tredie Gangen vi mødes, Asmund“, sagde Ragna.

„Ja. Og da er vi hjemme!“ jublede han og favnede Hustru og Barn.

En bekymret Vælger.

Af C. Hostrup.

Vor Tid er dog en underlig Tid,
der tyder paa allehaande;
jeg vèd, man kan gjøre sig al sin Flid
og dog komme slemt i Vaande.
Jeg har nu en Gang til Regel mig gjort
og vil det altid forfægte,
at om just ikke vi er noget stort,
bør vi dog være korrekte.

Jeg er — uden Selvros — en Person,
som ingen med Grund kan laste,
jeg holder i Ære min Religion
og mine Principer er faste:
Alt stygt og fælt skal man holde sig fra,
paa Dydens Vej skal man vandre
og passe paa, man ej stikker a',
men er som alle de andre.

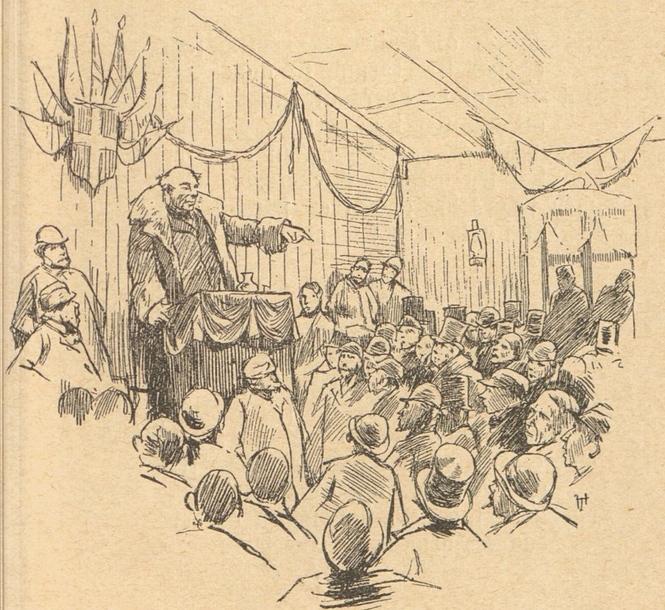
Paa Landet, skjønt ej vi havde det knapt,
vi fulgte landlige Sæder,
der gik min Kone, som hun var skabt,
naturligvis i sine Klæder;
men da i Byen, hvor nu vi bor,
jeg fik en Forretning at styre,
saa sa' jeg til hende: „Hør, lille Mor"
„nu maa du ha' en Tournure".

Hun var jo nu bleven en Smule svær
og ikke saa let til at vende
og syntes først, at man Tingene her
tog fra den forkerte Ende;
men Kjøbstaden fik hende snart kurert,
der lærte hun som den bedste,
at om hvad der er ret og forkert,
man først bør spørge sin Næste.

Og i det Spor, som saa var begyndt,
vi vandrede siden trolig
og fulgte tappert, i tykt og i tyndt,
den Kreds, hvor nu vi fik Bolig;
hvad den var imod, det vraged vi med,
for dens Ideer vi sværmed,
og stemte med den, naar Valg fandt Sted,
saa slet ingen blev fornærmet.

Jeg havde paa Landet gjort ligedan
og sluttet mig tæt til Troppen,
og var, som de andre, Venstremand
lige fra Taaen til Toppen;
men her kom Vinden fra modsat Kant,
og skarp den var desforuden,
og hvem kan sejle mod den, saasandt
han ikke har Damp i Skuden?

Vel sa' en Taler, jeg nok kunde li',
skjønt han var af dem, der klager:
„Spørg ej om Personer eller Parti!
her gjælder det blot om Sager —"
og Sagerne vistnok passes maa,
det kan kun en Tosse nægte,
men først vi os selv maa passe paa,
at altid vi er korrekte.

Og det har jeg gjort paa Land og i By,
i alle Maader og Dele,
men nu er der kommen en Sag, en ny,
som ødelægger det hele.
Den kom som et Lyn fra det klare Blaa,
og værre blev det siden,
og saa kan vist alle godt forstaa,
at jeg tænker paa Hundestriden.

Ja de, som har denne Strid vakt op,
har næppe rigtig betænkt'en,
de har gjort det saa svært at holde Trop,
saa knap det lykkes i Længden.
Maaske de vil føle, — om end for sent —
hvad Ende sligt maatte tage,
og at alle Partier vil sprænges rent,
saa der bli'r kun Stumper tilbage.

Jeg holder af Hunde — rentud sagt —
og har ikke Grund til andet,
jeg tror, at de overgaar langt som Vagt
alt Politiet i Landet.
Jeg selv har haft Hund, en brun og hvid,
saa jeg det kan attestere,
men finder det godt i en saadan Tid,
at nu han er ikke mere.

Jeg nægter det ikke, han var et Skarn
mod Killinger og deslige,
men Mo'r ham kaldte sit sjette Barn,
og derpaa var intet at sige;
han glæded os tidt som de andre fem
og volded os mindre Smerte
og havde saa godt som nogen af dem
baade Forstand og Hjerte.

Og derfor det skaffer mig ondt Humør
hvad Hundene nu maa lide;
man finder det strafbart, at de gjø'r,
skjønt ej de har Lov til at bide.
Men naar man angriber dem saa frækt
i Bladene, synes mig bare,
at det dog knap er rigtig korrekt,
naar de slet ikke maa svare.

I Hovedstaden der Rygter gaar
om hvad man af Hundene døjer,
man paastaar, de napper i Buxelaar,
dog det er vist bare for Løjer.
De har ingen Haand — det er ligefrem —
og maa den med Tænder erstatte,
og hvis ikke Mennesker først bed dem,
saa holdt de sig nok til Katte.

— Men det faar være. Jeg har ingen Hund,
saa mig vedkommer det ikke,
og jeg skal saa gjerne holde Mund,
hvis man vil la' den Sag ligge.
Ja holder blot Striden derom op
blandt dem, til hvem jeg mig slutted,
saa siger jeg uden Betænkning: „Top!
jeg gaar med jer paa Minuttet."

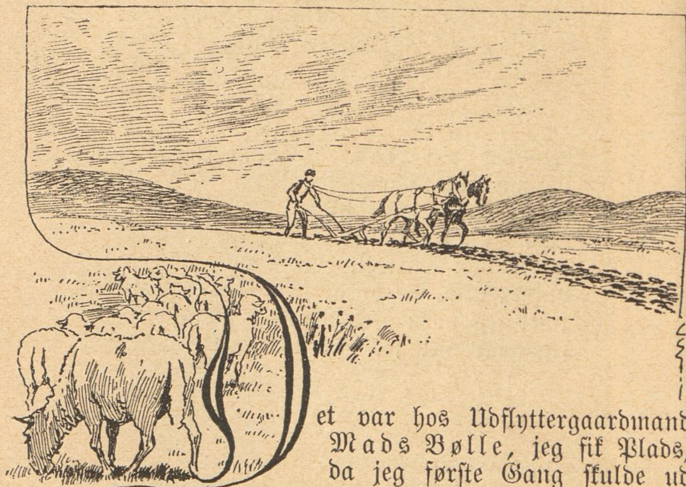
Men vil de Førende hver sin Vej,
hvem er det saa, vi skal følge?
Se det er Nøden, som trykker paa mig,
og det vil jeg slet ikke dølge.
Thi skal vi ha' Hundekrig — Lad gaa!
jeg aldrig min Hjælp vil nægte,
men først maa jeg dog ha' Rede paa,
hvad der er her det korrekte.

Min første Tjeneste.

Gjenfortalt af **Knud Skytte.**

Illustreret af **Axel Thiess.**

Det var hos Udflyttergaardmand Mads Bølle, jeg fik Plads, da jeg første Gang skulde ud og prøve Opholdet mellem fremmede. Pladsen havde et godt Lov paa sig, og jeg tiltraadte den med glade Forhaabninger; men jeg havde ikke været der ret mange Dage, inden jeg fik at mærke, at alt der i Gaarden langt fra var saa godt, som der gik Ord af, og som jeg havde ventet. — Det værste var, at Manden næsten altid var saa umanerlig pirrelig og gnaven, saa det var umuligt at gjøre ham noget tilpas. Han kunde gaa halve og hele Dage uden at mæle et Ord, og naar han endelig skulde lukke Munden op og udstede sine Ordrer, skete det altid paa en saa bidsk og snerrende Maade, at det ordentlig kunde isne en til Marv og Ben. Men en dygtig Mand var han unægtelig og overordentlig flittig og ihærdig, altid den første til at være paa Færde om Morgenen og den sidste til at søge ind til Nadverbordet om Aftenen. Det var en Mand, et ungt Menneske kunde lære noget af, og bare han havde været en Smule venlig og omgængelig, kunde det have

været en ren Fornøjelse at have ham til Husbond. Han var middelhøj, stærkt hjulbenet, mager og med et indfaldent, rynket Ansigt og smaa missende Øjne, der stak og borede i alt, hvad de saa' paa.

Min Madmoder Maren var i de fleste Henseender en ren Modsætning til Manden. Hun var høj og fyldig med et godmodigt, rødmusset Ansigt og kjønne, muntre Øjne. Var Mads Bølle tvær og tavs, saa var Maren derimod altid i godt Humør og kunde snakke for dem begge, og hvad hendes Lattermildhed angik, var den mig næsten for meget af det gode somme Tider; for hun kunde le, havde jeg nær sagt, af ingen Ting. En dygtig Kone i sit Hus var Maren, og hun gav os en god forsvarlig Kost; det Lov skal jeg give hende.

Deres Børneflok var to Sønner, Peter og Anders, som begge var hjemme. Peter var fuldvoxen og gjorde Fyldest som Forkarl; Anders, der vel kunde være en sexten Aar, var en Mellemting mellem Dreng og Andenkarl. Det var et Par kjønne Karle, der lignede Moderen mest, baade i Sind og Skind. Der var ikke Spor hos dem af Faderens knarvorne, værkelige Væsen: altid muntre, velvillige, rede til Spøg og Latter, og til mig vankede der aldrig et haardt eller uvenligt Ord fra deres Side.

Saa var der Tjenestepigen Ane, et stort, mandhaftigt Stykke Kvindemenneske, der passede sin Dont med Lethed og god Vilje og lo og snakkede omkap med Maren Bølles fra Morgen til Aften.

Og saa var der endelig mig, Tjenestedreng Morten Hansen, en lille tolvaarig from og troskyldig Gut, der en tidlig Foraarsdag var draget hid fra et ensomt liggende gudfrygtigt og fattigt Hjem, uden Anelse om, hvor meget ondt og bagvendt der gives i Verden.

Jeg var ikke længe om at opdage, at Gaardens Befolkning bestod af to Partier: paa den ene Side Manden, der stod ganske ene med sin Værkelighed og Umedgjørlighed, og paa den anden Side hele det øvrige muntre, leende, snakkende Selskab: Madmoderen, begge Sønnerne og den mandhaftige Tjenestepige. Til dette Parti var jeg, som den mindste og svageste i hele Flokken, nødt til at slutte mig, hvilket jeg da ogsaa mente at kunne gjøre med en frelst Samvittighed, da Retten syntes mig stærkest paa denne Side.

Men det var dog langtfra, jeg var tilfreds med mit

Parti, som jeg fandt meget at udsætte paa. Der var nu først dette, at de alle bandede saa forskrækkelig. Ingen af dem kunde aabne Munden og sige et Ord, uden at ledsage det med en drøj Ed, og i dette Stykke var de alle lige gode: Partiets kvindelige Medlemmer gav ikke de mandlige det mindste efter. Det gøs i mig, naar jeg hørte det, jeg, der aldrig havde hørt en Ed paa mine Forældres Læber, og som fra min tidligste Barndom af var bleven optugtet til at anse Banden som en Gudsbespottelse og en gruelig Synd. Og saa den raadne Tale, der førtes mellem Sønnerne og den store, raske Tjenestepige! Jeg hørte Ting, som endnu aldrig var komne mig for Øre, og som fik Haarene til at rejse sig paa mit Hoved. Hvor jeg var ulykkelig derover, og hvilken Vaande jeg var i, fordi jeg var for svag og fejg til at udtale min Afsky for, hvad jeg hørte — saa fejg, at jeg som oftest gjorde gode Miner til slet Spil og satte et muntert leende Ansigt op, skjønt min Samvittighed paa det strængeste fordømte en saadan Adfærd fra min Side. Saa havde jeg ogsaa det imod mine Partifæller, at de bagtalte Modparten efter en stor Maalestok. Naar Mads Bølle eller Mads Billek, som de kaldte ham — jeg ved ikke, hvem der havde givet ham det Øgenavn, eller hvad det betød — ikke var tilstede, var han stadig Gjenstand for de andres kaade Samtaler. Alt, hvad han sagde eller foretog sig, blev daglig drøftet og „rengjort" af Modpartiet, Konen og Sønnerne og Pigen, der kappedes med hverandre om at gjøre sig lystige over ham og sige de morsomste Vittigheder om ham. Denne Fejl i det mindste var Billeken da fri for; thi han var jo ene og havde ingen at udtale sig for. Jeg harmedes tit over den Maade, han omtaltes paa, og kunde han have vist mig en Smule Venlighed og aflagt den grimme Vane altid at snerre og bide ad mig, var jeg saa gjærne gaaet over paa hans Parti — men saadan tænkte kanske de andre ogsaa; det var hans urimelige Gnaveri, der stødte alle os andre fra ham.

Billekens surmulende Tavshed var for øvrigt ikke stedsevarende, men afløstes en Gang imellem af et voldsomt Udbrud, idet den indædte forbitrede Stemning, han stadig gik i, stundom maatte have Luft i en buldrende Skjældepræken, og naar Vinden blæste fra det Hjørne, var hans Mundlæder saa mænd saa godt som nogens. Anledningen var gjærne en eller anden Fejl, virkelig eller indbildt, fra

Konens, Sønnernes, Pigens eller min Side. Ja, de Storme, han lod gaa ud over mit syndige Hoved, var endda hverken voldsomme eller langvarige, fordi jeg altid bøjede det i Tavshed, mens Uvejret rasede, og dermed var det snart forbi; men mødte han Modstand, hvilket aldrig slog fejl, naar det enten var Konen eller en af Sønnerne, der var i Vinden, saa steg det som oftest til en Orkan, der kunde rase i flere Timer.

Saalænge Kvæget blev staaende paa Stald, var det min daglige Dont at vogte Faarene, der om Morgenen lukkedes ud af Stien og gik løse paa Marken, græssende hvor de vilde, undtagen paa Rugen; der maatte de selvfølgelig ikke komme, og det var især det, jeg skulde passe paa.

Manden og Sønnerne gik hver Dag og pløjede Grøn- eller Stubjord. I flere Dage kunde de færdes der ude, uden at der hørtes andre Lyd fra deres Læber end Plovkuskes sædvanlige irettesættende eller opmuntrende Raab til Hestene. Men kom den gamle saa i Buldrehjørnet, blev der strax en saadan Skjælden og Smælden mellem ham og Sønnerne, saa det kunde høres langt bort.

En Dag paastod han, at Peter havde taget Fure i en anden Ager end den, han havde befalet ham at begynde paa, og nu forlangte han, at Sønnen skulde vende det pløjede tilbage, dernæst sætte Ploven i den rigtige Ager, og, naar den var pløjet færdig, tage fat paa den for tidlig pløjede Ager og pløje den endnu en Gang. Det vilde Peter ikke, i det han paastod, at han ikke vilde gaa og pløje „som en Nar". Han blev ved, som han havde begyndt. Derover blev Billeken helt rasende og raabte højt, Sønnen svarede i samme Tone, og hver Gang de kjørte hinanden forbi, gav de hinanden det glatte Lag af det aller groveste Skyts. Dette varede ved hele Formiddagen og fortsattes om Middagen ved Bordet, hvor Maren Bølles og Anders og Ane tog Parti for Peter, saa det var alt det, at Billeken kunde klare sig. Jeg alene tog det fornuftige Parti at holde mig uden for Striden.

Om Eftermiddagen tog Fader og Søn fat paa en frisk, og det grove Skyts spillede lystig tværs over Agrene lige til den mørke Aften.

Da vi samledes ved Nadverbordet, troede jeg, at Ilden skulde have været aabnet paa ny. Men nu lod det til

at Billeken var bleven træt af Fægtningen. Han spiste sin Mad og gik i Seng uden at mæle et Ord.

Dermed tænkte vi saa, at den Storm var forbi; men tidlig næste Morgen, inden jeg endnu havde faaet Faarene ud, var Manden atter kampberedt og hilsede god Morgen til Sønnen ved at skjælde ham ud for alt det Snavs, der var til, og inden denne kunde faa Mon til at svare et Ord, viste Billeken ham Døren, i det han bistert raabte:

„Og pak Dig nu bort fra mine Øjne! ud af Gaarden med Dig, strax, paa Minutten! Jeg vil ikke have Dig et Øjeblik længer!"

Denne grusomme Salve virkede næsten bedøvende paa alle os andre.

„Skal jeg rejse?" spurgte endelig Sønnen, men i en Tone, som om han ikke var vis paa at have hørt rigtig.

„Ja, vist skal Du rejse! hører Du ikke, hvad jeg siger!" raabte Billeken lige opbragt. „Du kan samle Dine Pakkenillekker sammen og tage med Dig, og saa paa Porten strax . . . herut!"

„Hvor skal jeg rejse hen?" spurgte Sønnen videre og blev staaende tvivlraadig.

„Hvorhen Du vil, det er mig lige fedt; men væk skal Du!"

„Nej, hør nu lidt, Mads Billek!" raabte Konen; „det er Dælenme endnu det taavligste, jeg har hørt i mine Dage! Forstøde Peter, Din egen Søn, dit uskyldige Barn . . .!"

„Ja, han er en uskyldig Unge, er han!" afbrød Manden hende snerrende. Derpaa vendte han sig til mig og sagde: „Kom nu, Morten! vi skal ud og give Køerne Davre. Klokken er bleven mange, og Faarene staar endnu i Stien."

Billeken og jeg forlod dermed Valpladsen og gik ud i Gaarden, saa jeg hørte ikke, hvad der videre blev forhandlet mellem „det uskyldige Barn" og de andre der inde.

Men kort efter kom Peter ud ad Døren med Stok i Haand og en Bylt Tøj under Armen og støvede henimod Porten uden at værdige Faderen saa meget som et Blik.

„Holdt! tøv lidt! Du skal have Dit Faar med Dig!" raabte Mads Bølle.

„Skal jeg have mit Faar med mig?" spurgte Sønnen og standsede; „hvad skal jeg gjøre med det?"

„Hvad Du vil; det maa blive Din Sag; men jeg vil ikke føde det for Dig længer."

Hver af Sønnerne havde nemlig et Faar, hvis Lam og Uld de hidtil havde maattet sælge, uden at betale Faderen noget for Græs og Foder til dem.

„Ja, kom saa med det da," sagde Sønnen og blev staaende.

Nu var der imidlertid det i Vejen, at Billeken ikke vidste, hvilket Faar der var Peters, saa her maatte han stole paa Hyrdedrengen. Han befalede mig at følge sig, hvorpaa han vendte sig om og begyndte at gaa hen efter Døren til Faarestien.

I det samme kom Maren Bølles, Anders og Pigen til Syne i den aabne Bryggersdør, hvor de stod og vinkede og nikkede og gjorde Tegn til mig. Jeg forstod strax, hvad de mente, og besluttede at rette mig efter deres Ønske.

Saasnart Manden og jeg var kommen ind i Faarestien, greb han strax Hold i det mindste og magreste Faar og sagde:

„Her har vi det vist."

„Nej, Husbond," indvendte jeg, „det er ikke Peters Faar."

„Hvilket er det da?"

„Det er dette her," svarede jeg resolut og slyngede mine Arme om Halsen paa det største og fedeste i hele Flokken.

„Er Du ogsaa vis paa det, Morten? Jeg tykkes ikke, Peters Faar skulde være slet saa stort?"

„Jo, det er det rigtige," paastod jeg nok saa kjækt.

„Ja, lad ham saa faa det da; Ret skal være Ret."

Efter at have sagt dette slog Billeken en Næve i den lange Uld paa Faarets Hals, trak det ud ad Døren og hen ad Stenbroen og gav Sønnen det. Trekløveret i Bryggersdøren grinede og nikkede til mig, ret som om de vilde sige: „Du er retten en Knop, bitte Morten! det skal Du rigtig ha'e Tak for!"

Peter var saa stor paa det, at han ikke en Gang vilde forlange et Stykke Reb af sin Fader til at trække Faaret i, men løste sit ene Strømpebaand af, lagde det om Faarets Hals og trak afsted med det uden at sige Farvel.

Han havde en Morbroder, der var Gaardmand inde

i Byen, og til hvem han henvendte sig. Længere blev hans „Rejse" ikke; for der fik han Plads baade for sig selv og sit Faar.

Inden Dagen var gaaet til Ende, ordnedes Sagen saaledes, at Morbroderens Forkarl Niels flyttede ud til Billekens i Peters Plads. Svogrene havde altsaa kun byttet Karle.

Jeg for min Part var kjed af Byttet; thi Niels var endnu langt mere skiden i Munden end nogen af Bølle-Sønnerne og gjorde ved alle Lejligheder en farlig Ballade med sine raa Vitser, og mig vilde han ogsaa drille og have til bedste, saa jeg kunde umulig holde af ham.

Men han var munter og lystig og forstod ved sine morsomme Indfald i den Grad at indynde sig hos Manden, hvem han altid snakkede efter Munden og aldrig sagde imod, at denne fandt stort Behag i ham, og det lod snart til, at de to skulde blive rigtig Perlevenner.

Imidlertid havde Konen og Anders og Pigen noget at gaa og le af og gotte sig over, som jeg ikke kunde blive klog paa, og naar jeg spurgte dem om, hvad det var, lo de ad mig og sagde: „Det faar Du nok at vide! bi kun til Høsletten!" eller: „bi kun til Høsten!"

Omsider oprandt den Dag, da Køerne og det øvrige Kvæg skulde paa Græs, og derved skete der en stor Forandring i min Hyrdestilling. Køer og Faar kom i Tøjr og blev hjemme paa Marken, og dem skulde Anders passe, medens Studene og Ungkvæget skulde i Kjæret, og det Kompagni blev jeg Kaptejn over.

Ved Daggry blev jeg purret ud af Billeken selv og maatte af Fjerene, inden jeg vel blev vaagen. Alt skulde gaa i en Fart: jeg skulde staa op i en Fart, klæde mig paa i en Fart og spise Davre i en Fart, saa der gik ikke mange Minutter, fra jeg stod op, og til jeg, med Mellemmadsskræppen i den ene Haand og Hyrdepisken i den anden, var paa Vej til Kjæret med Kreaturerne.

At passe Kvæg i Kjæret var ingen vanskelig Sag, da Kvæget for det meste kunde passe sig selv. En Gang imellem kunde det hænde, at en forvoven Stud eller Kvie sprang over Grøften og ind i Naboskiftet eller — hvad der var værre — ud i Slaaengene udenfor Knoldekjæret, og i saa Fald maatte vedkommende Hyrdedreng være parat og drive Overtræderen tilbage igjen; men det var let besørget, da vi var mange om det og altid hjalp hinanden.

Vi Hyrdedrenge havde altsaa vore kronede Dage og var stadig samlede for at holde hinanden ved Selskab og faa Tiden til at gaa paa den fornøjeligste Maade: ved at synge Viser, fortælle Historier, lege og gjøre Spilopper.

Jeg kan ikke just sige, at det var udelukkende godt Selskab, jeg var kommen i; thi ogsaa her fik jeg mangt og meget at høre, som jeg maatte gyse ved og korse mig over. Navnlig var der blandt mine Kammerater et Par fattige Kjøbstaddrenge, der forbavsede alle os andre ved deres fabelagtige Viden. De forsikrede blandt andet — og vi troede det selvfølgelig — at der var baade Hexeri og Trolddom til, og gav mange Historier tilbedste som Beviser derfor. Men af alt, hvad de sagde, var der intet, der gjorde dybere Indtryk paa mig end deres Forklaring af, hvad Hvirvelvinde var. Hver Gang der kom en Hvirvelvind farende hen over den store, flade Kjærstrækning, sagde de altid: „Naa, se der er Djævelen atter paa Vej til Helvede med en Sjæl, som han har været henne at hente!" De oplyste os endvidere om, at enhver kunde faa baade Djævelen og den fangne at se, naar han havde Mod til at stille sig lige mod Hvirvelvinden med en oplukket Kniv — som der skulde være Staal i — foran sig, saaledes at Knivseggen vendte fremad. „Men," lagde de gjærne til, „Djævelen kan ikke lide, at man tvinger ham til at lade sig se, og det skal nok ogsaa være farligt, da man endnu aldrig har hørt, at nogen er kommen godt fra det Vovestykke."

Det var dog sælsomt! Saa ofte jeg saa en Hvirvelvind, gøs det i mig ved Tanken om Djævelen og den stakkels fangne Menneskesjæl, der var paa Vejen til Helvede, og hver Gang følte jeg mig fristet til at vove Forsøget med Kniven, som jeg jo gik med i Lommen; men jeg manglede altid Mod dertil.

Som Tiden gik, blev vort Hverv vanskeligere. Kreaturerne traadte Brinkene ned, saa Grøsterne bleve smallere, og Overtrædelser fra vore Underordnedes Side hørte snart til Dagens Orden. Fra nu af blev der mindre Tid til at lege og passiare, da vi stadig maatte være paa vor Post for at drive Overtræderne tilbage. Men da der var gaaet nogen Tid paa den Maade, tog vi det ikke saa nøje med saadanne Forseelser, og lidt efter lidt kom vi i Vane med at lade Kreaturerne gaa over Grøfterne og græsse

mellem hverandre, hvor de vilde. Bare vi kunde holde dem borte fra Slaaengene, saa skulde det kaldes godt.

Men disse Enge var ikke *vore* Husbonders Ejendom. De tilhørte nogle Mænd i Byen ovre paa den modsatte Side af Kjæret, og dem saa vi aldrig noget til. Der var altsaa ingen stor Risiko ved at lade et Kreatur gaa over Grøfterne til *den* Side og ruske sig nogle Mundfulde Græs paa de fremmede Mænds Enge. I alt Fald havde det ingen Hast med at drive Slikmunden tilbage, da Udsigten var fri helt over til Bakkerne, og det forsømte letteligt og i god Tid kunde indhentes, hvis nogen af Ejermændene eller deres Folk skulde vise sig indenfor Synskredsen.

Her maa jeg rigtig nok, med Fare for at beskyldes for Selvros, gjøre den Bemærkning, at jeg for mit Vedkommende var imod den Ligegyldighed for Slaaengene, der efterhaanden gjorde sig gjældende iblandt os. Mine Forældre havde paa det alvorligste formanet mig til at være tro og paapassende, og jeg havde baade med Haand og Mund lovet dem at gjøre mit yderste for at opfylde min Pligt. Dette Løfte var det mig en Samvittighedssag at holde til Punkt og Prikke, saa vidt jeg evnede det, og derfor vilde jeg ikke følge med Strømmen, men passe paa som en Smed og ikke lade *mine* Kreaturer overskride den forbudte Grænse. Men da mine Kammerater mærkede, at jeg vilde gaa mine egne Veje, pryglede de mig til at følge Trop, saa jeg indsaa snart, at der ikke var andet ved den Ting at gjøre end at lade fem være lige og synge med de Fugle, jeg var iblandt.

Saaledes kom Tingene altsaa omsider i den Gænge, at Kreaturerne daglig gik i Engene, om ikke just saa meget de vilde, saa dog flere Timer i Træk, og vi drev dem aldrig derfra, før vi var færdige med den Leg, vi havde faaet begyndt paa.

En Dag var vi ivrig sysselsatte med at fange Smaagjedder i en af Grøfterne ved Hjælp af en saakaldt „Bredde", en lille Ruse, hvis vide Ende, „Mundingen", var fastbunden paa et med langt Haandtag forsynet Tøndebaand. Fangsten var over Forventning god, derved øgedes Lysten og Iveren hos Fiskerne, og saa optagne var vi af at fiske, at vi snart havde glemt alt andet. Alle Keraturerne gik og græssede nok saa trygt ude i Engene; men vi havde jo andet at bestille end at passe paa dem.

Som Fiskeriet var aller bedst i Gang var der én af os, der tilfældig fik Øje paa en Vogn med mange fremmede paa, der kom kjørende ganske langsomt ind ad den daarlige Kjærvej fra den Side, hvor Engenes Ejere boede. Deri var der i og for sig intet paafaldende, da det hændte saa jævnlig, at nogen skjød Gjenvej tværs over Kjæret, og det var vort lønlige Haab, at disse fremmede vilde kjøre forbi uden at bryde sig om den Frihed, vore Undergivne med vort Samtykke havde taget sig, skjønt det kunde jo dog være, at én eller maaske flere af de Mænd, vi gruede for, befandt sig paa Vognen. Men i alt Fald havde de nu et rigtig godt Overblik over, hvad der gik for sig paa Engene, saa det var for sent at skjule vor Forseelse for dem ved at drive Kreaturerne tilbage. Med Fiskefangsten var det gaaet rent i Staa, og der stod vi med vore opsmøgede Buxer og stirrede paa Kjøretøjet, spændte paa, om det vilde snegle forbi, eller der mulig vilde ske noget andet.

Vognen kom stadig nærmere ad den optraadte, hullede Ensporvej, der førte gjennem et Kjærstykke et Par Indhegninger borte fra det Sted, hvor vi befandt os.

Da den var kommen lige for os, gjorde den Holdt, en af Mændene stod af, og han stævnede tværs over Knoldekjæret — hen efter os! Naa da! Der stod vi net i det:

„Lad os løbe vor Vej!“ raabte en af Drengene, og dermed stak hele Flokken i Rend ind over Kjæret, bort fra Manden, alt hvad deres bare Ben kunde strække — alle med Undtagelse af en, og det var mig; jeg blev staaende. Hvorfor? Ja, det var jeg mig næppe selv bevidst. Jeg følte mig ligefrem fasttryllet til Pletten, saa det var mig umuligt at flytte en Fod. Men skrækkelig bange var jeg, og saa følte jeg mig til Mode, som om jeg skulde synke i Jorden af Skam.

Den fremmede var mig nu ganske nær. Det var en høj, svær Mænd, klædt i Kronjydernes Festdragt: høj sort Silkehat, mørk Vadmels Kofte med Sølvknapper, sorte Fløjels Knæbuxer med Sølvknæspænder og lange Støvler. Han saa yderlig opbragt ud og — havde en Pisk i Haanden.

„Skal Du vogte de Høveder, som gaar derude?“ raabte han, inden han vel havde naaet mig.

„Ja, nogle af dem,“ svarede jeg lavmælt.

„Og de Køtere, som løber hist henne, skulde vel vogte de øvrige?"

„Ja."

„Ved Du, at det er min Eng, Høvederne gaar i? Svar mig, Knægt!"

„Nej, det vidste jeg ikke."

„Hvad siger Du, Hvalp?" tordnede han og løftede Pisken, „siger Du, at Du ikke vidste . . .?"

„Jo, jeg vidste godt, at Høvederne ikke maatte gaa der, men ikke, at Engen var jeres."

Dette troskyldige Svar formildede ham noget, og han lod atter Pisken synke.

„Naa, da var det endda godt, at Du vidste saa meget," sagde han; „men det er skammeligt af jer Drenge saaledes at glemme, hvad I skal, og lade Høvederne æde Græsset paa min Eng. Jeg havde egentlig tiltænkt Dig et godt Livfuld Hug, hvad Du jo ogsaa ærlig har fortjent; men siden Du blev staaende og gik ærlig til Bekjendelse, vil jeg skaane Dig for denne Gang, naar Du saa vil love mig at passe bedre paa her efter!"

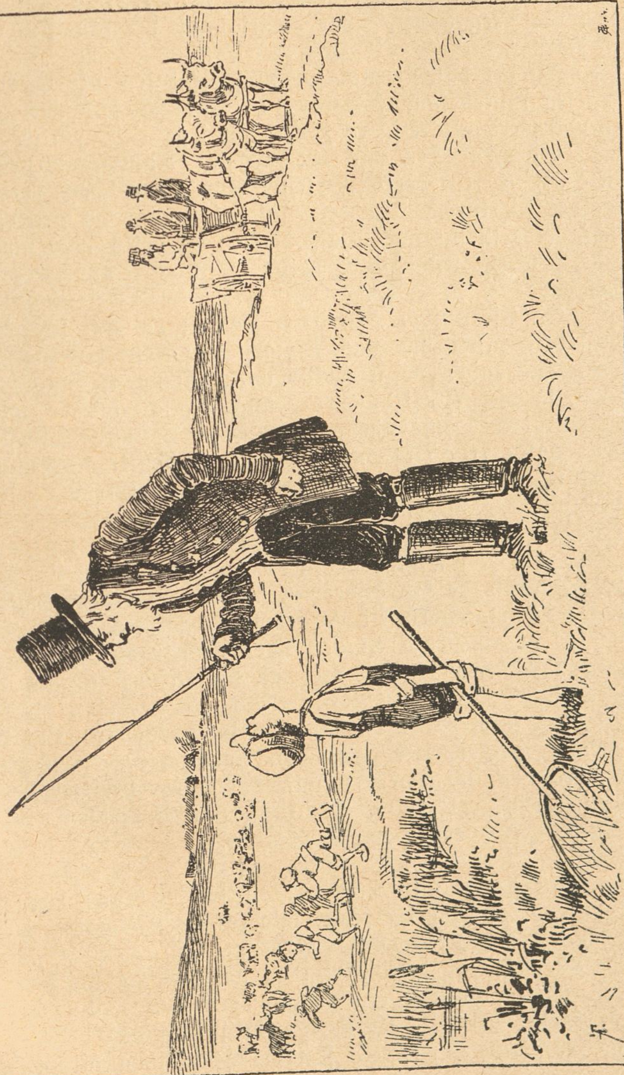
„Ja, det vil jeg!" svarede jeg af mit Hjærtes fuldeste Oprigtighed; „mine Kreaturer skal aldrig komme der mere!"

„Godt! lad mig saa se, Du husker det! og afsted nu med Dig hen og faa dem gjennet bort. Jeg skal ogsaa nok selv passe bedre paa herefter, og træffer jeg dem der tiere . . .!"

Mere hørte jeg ikke; thi jeg var allerede langt borte, og et Øjeblik efter var hele Flokken gjennet tilbage over Enggrøften.

Fra den Dag af kunde de andre Drenge tumle med mig, hvordan de vilde: jeg veg ikke fra min Post, og ikke et eneste af mine Kreaturer fik Lov at komme over Enggrøften, saalænge jeg var Kjærhyrde.

Derover blev Kammeraterne mig fjendske. De kaldte mig en „Forræder" og besluttede at optugte mig til „Lydighed". Dette gjorde de ved Hjælp af knyttede Næver, jeg fik Prygl hver eneste Dag, ja mange Gange om Dagen, og jeg kom ikke hjem en Aften uden at være saa mishandlet og overknubset, saa det værkede og sved i alle mine Ledemod. Men lige vidt kom de med mig, og jeg havde vist snarere ladet mig slaa ihjel end givet efter. At Kvæget græssede i Fællig paa Kjærskifterne, fandt jeg

mig i, for det havde Mændene ikke saa farlig meget imod, vidste jeg; men mit Ord til den fremmede Mand, der havde eftergivet mig Straffen og stolet paa mit Løfte, det vilde jeg holde, hvor meget ondt jeg saa skulde døje derfor.

At det var strængt for mig, skal jeg aldrig fragaa, og jeg syntes somme Tider, at intet Væsen paa Jorden kunde være ulykkeligere stillet end jeg.

Og hvad der var det værste: Kammeraterne vilde ikke afstaa fra deres Forsæt. For hver Dag, der gik, øgedes Torturen, Knubsene faldt haardere og tættere, der opfandtes stadig nye Plagemidler, og det syntes umuligt, at jeg vedblivende kunde holde det ud — hvorledes vilde det ende?

En Eftermiddag havde de fanget en Del store Krebs. Jeg blev kastet om paa Ryggen med en Klump Drenge oven paa mig: nogle holdt mine Arme og andre mine Ben, saa jeg ikke kunde røre mig, og saa lod de en Krebs gribe fat med sine Tænger om hver af mine Lillefingre. Det gjorde frygtelig ondt, de skarpe Tænger skar mig lige ind til Benet, forekom det mig, og jeg brølede og skreg i vilden Sky, medens Drengene uophørlig gjentog: „Vil Du gi'e efter? vil Du gi'e efter?" „Nej!" hylede jeg, „ikke, om I saa myrde mig!" „Hvor mange Krebs har vi?" spurgte de hverandre. „Nogle og tredive, naar vi regne de smaa med," blev der svaret. „Ja, saa er der nok til at give ham én paa hver Finger og Taa." „Og to paa Næsen!" „Nej, tre paa Næsen og to paa hvert Øre . . ."

Jeg tvivler ikke om, at de jo havde iværksat deres Trusler, hvis de ikke var blevne forstyrrede; men pludselig lød der ind iméllem alle de vilde Drengerøster en Kvinderøst, der klang i mine Øren som den lifligste Musik: „Ih, men Herre Gud, Drenge, hvad er det, I har for?"

Røsten var min Moders, og saa optagne var mine Bødler af at pine og plage mig, at de ikke havde mærket hendes Komme, før hun var tæt ved os.

De slap mig øjeblikkelig og stod op, og nu først saa min Moder, at det var hendes egen kjære lille Morten, der havde haft hele Klyngen over sig og været Gjenstand for de kaade Drenges skammelige Mishandling. Jeg

satte mig over Ende og befriede mine Lillefingre for Krebsene.

Drengene luskede af uden at sige et Ord, og Moder og jeg var ene.

„Da kom Du rigtig nok lige tilpas, lille Mo'er!" sagde jeg; „var Du ikke kommen, ved jeg ikke, hvordan det vilde have gaaet mig — det saa farligt ud."

„Ja, det skal Du have Ret i, min Dreng, næsten mer end farligt," svarede hun, idet hun satte sig ned ved Siden af mig og strøg mig Haaret fra Panden. „Jeg troede først, at de laa og tumlede imellem hverandre for Morskab — og saa var det Dig, lille Morten, de havde fat paa og vilde gjøre Fortræd! Ih, men Du er jo baade gul og grøn og blaa i Ansigtet! hvordan er Du kommen til det?"

Ja, det var Mærker af de mange Knubs, jeg havde faaet i Sidstningen, og jeg fortalte hende omstændelig om Kampen, der var staaende mellem mine Kammerater og mig, og om Aarsagen til, at de var mig paa Nakken. „Men jeg giver ikke efter, Mo'er," sluttede jeg, „ikke, om det saa skal knage! For jeg har lovet den fremmede Mand at være tro og paapassende — det samme har jeg jo da ogsaa lovet Dig og Fa'er — og det Løfte maa jeg holde."

Moder havde lyttet til min Fortælling med spændt Opmærksomhed, tavs og med foldede Hænder, og da jeg sluttede, stod Taarerne hende i Øjnene.

„Det er rigtig nok haarde Vilkaar for Dig, lille Søn!" sagde hun og saa bekymret deltagende paa mig. „Aak ja! de, der ingen Børn har, kjender ikke, hvad det har at sige for en Moder at slippe saadan en bitte Fyr fra sig ud i den onde Verden. „Se, jeg sender eder ud som Faar iblandt rivende Ulve," har Frelseren sagt, og Du er nok falden i Ulvekløer, mit eget Lam. Hm, hm, hm! gid Du aldrig var kommen her!"

„Ja, men jeg skulde jo da ud en Gang, Mo'er, og naar jeg bliver større og faar Kræfter, skal jeg nok holde Ulvene fra mig. Og synes I ikke, det er rigtigt, at jeg hellere vil lide ondt end lade mig true til at forsømme min Pligt?"

„Jo, jeg er glad nok ved, at Du er fast i det gode; men alligevel . . . dette her er for strængt for Dig, og

jeg er ræd for, det er uforsvarligt af os at lade Dig blive her."

Stakkels Moder! hun holdt inderlig meget af mig, og nu var hendes Sind opfyldt af Bekymring for, hvorledes jeg skulde faa den Sommer stridt igjennem.

Hun var kommen med en Bylt gammelt Tøj, som hun havde lappet og gjort i Stand for mig. Bylten gjemte vi i en Busk inde ved Svinglen, hvor jeg kunde tage den om Aftenen, naar jeg drev Kvæget hjem.

„Og nu vil jeg blive hos Dig nogle Timer," sagde hun, „saa er Du da i Fred saa længe. Jeg tror, jeg skal besøge Dig noget tiere end hidtil, og Din Fader skal ogsaa nok se ned til Dig en Gang imellem; maaske det kunde hjælpe lidt paa de slemme Drenge, naar de mærker, at vi har et vaagent Øje med dem."

Vi fulgtes ad ud til Enggrøften, som Kreaturerne havde begyndt at nærme sig. Medens vi saaledes gik og samtalede, kom der en Hvirvelvind farende forbi os hen over Kjæret.

„Nej, se! der farer Fanden til Helvede med en stakkels Sjæl!" udbrød jeg.

„Herre Jesus! hvad siger Du, Dreng?" raabte Moder og standsede.

Jeg gjentog det, skjønt jeg allerede nu forstod, at det maatte være galt.

„Hvem sætter Dig saadan noget ugudeligt Vaas i Hovedet?" sagde hun og saa alvorlig paa mig.

„Alle de andre Drenge siger, at det er Djævelen..."

„Aak, Herre Gud! det bliver værre og værre!" afbrød hun mig. „Nej, kjære, lille Morten, det er ikke Djævelen, men kun en Vind og ikke andet. Har de kanske bildt Dig mere ind af samme Slags?"

Ja, jeg skriftede ærlig for hende og gjorde fuldstændig Rede for alle de overtroiske Meninger, Kammeraterne havde bibragt mig i det Par Maaneder, jeg havde gaaet hos dem.

„Gud Fader fri os! dette er tilvisse sørgeligt!" udbrød hun, da jeg var færdig. „Nej, min kjære Dreng, alt, hvad Du der har fortalt mig, er Løgn og ugudelig Overtro fra Ende til anden. Naar Du kommer i Seng i Aften og beder Din Aftenbøn, glem saa ikke at bede Vorherre om Forladelse for, at Du har laant Øre til

dette løgnagtige, ugudelige Præk — vil Du love mig det, min Søn?"

Ja, det lovede jeg hende.

„Du har været stærkt paa Veje til at forsage Din Daab og Kristendom," vedblev hun indtrængende, „og Gud ske Lov, at jeg fik det at vide, mens Tid var; lov mig ogsaa, at Du fra nu af vil holde Dig til Vorherre og aldrig mere lytte til Drengenes letfærdige Snak?"

Ogsaa dette Løfte gav jeg hende.

Men mine Meddelelser om Drengenes smittende Overtro havde gjort hende langt mere bekymret, end hun var bleven, da jeg fortalte om alle de legemlige Mishandlinger, de tilføjede mig.

Lidt efter sagde hun:

„Jeg tror, jeg vil blive hos Dig og følge med Dig hjem i Aften for at faa talt med Din Husbond. Naar han hører, hvor farligt Du har det paa alle Maader, kan han ikke forsvare at lade det blive saaledes ved; der maa ske en Forandring!"

Saa havde jeg da den store Glæde at beholde Moder hos mig hele Resten af Dagen og at nyde hendes kjære Selskab lige til Sengetid. Det var en ren Højtid for mig.

Mads Bølle vilde i Førstningen ikke høre noget om den ønskede „Forandring" i mine Kaar. Hvad Moder kaldte „farligt og uforsvarligt" for en lille Dreng som mig, lagde han ingen synderlig Vægt paa, naar bare Kreaturerne blev forsvarlig passede, og han vilde slaa det hen med Taalemaader som „Tosseri", „Narreværk", „Drengestreger"; men en Moder, der forsvarer sit Barn, lader sig ikke spise af med Talemaader, og da Moder til sidst paa det bestemteste erklærede, at hvis jeg ikke kunde blive fri for at vogte Kvæg i Kjæret, tog hun mig med sig hjem, Følgerne fik at blive, som de vilde — saa gav han endelig Kjøb og lovede, at det skulde ske, som hun ønskede.

Der skete den Forandring, at Anders og jeg byttede Plads: han kom i Kjæret, og jeg blev hjemme og passede Køer og Faar paa Marken. Denne Ordning var heldig for begge Parter: jeg slap fri for Prygl og overtroiske Lærdomme, og Anders kunde „tumle" Drengene, hvilket i høj Grad morede ham; der gik næsten ikke en Aften, uden at han fornøjede os med en grinagtig Historie om de læstelige Afbankninger, han havde givet dem. Om han

slap fri for de overtroiske Lærdomme, blev aldrig omtalt; dem havde han kanske inde i Forvejen.

Nogle Dage senere begyndte Høsletten. En Morgen tidlig herskede der en usædvanlig Travlhed i Gaarden: Leer blev slebne og skæftede og River hentede ned fra Loftet, og da Øldunk og Mellemmadsskræppe var fyldte med Proviant, kjørte Billeken og Niels og Ane samt en Husmand og hans Kone, der var fæstede „i Hø og Korn“, ned i Søndereng for at begynde Sletten.

De vendte hjem igjen om Middagen til „Unnen“ (Middagsspisning), og nu kom det da endelig for en Dag,

hvad det var for en Hemmelighed, som Niels og Maren Bølles og Anders og Ane havde skjult for Husbonden, og som havde gottet de tre sidste saa umaadelig, da han og hans Svoger byttede Karle.

Niels havde, fra han blev konfirmeret, i nogle Aar været Restavrations-Opvarter, dernæst Avisbud, senere Ølvognskusk, havde ogsaa faret til Søs i nogle Aar, men var bleven kjed af alle disse Stillinger, den ene efter den anden. Nu vilde han, som en ny Forandring, til at forsøge sig i Landbofaget og var, sidste Novembersdag, kommen hid fra en vildfremmed Egn og havde taget Plads

hos Billekens Svoger som Arbejdskarl. Han havde aldrig i sit Liv haft en Le i Haand og skulde altsaa først nu, da den travle Slaa- og Høsttid stod lige for Døren, til at lære at bruge den. Det vidste Svogeren godt, og en eller anden havde ogsaa hvisket min Madmoder og Anders og Pigen Hemmeligheden i Øre, strax da Karlebyttet var sket; Husbonden derimod fik intet at vide derom før hin Morgenstund, da den nye Karl stillede med Leen i Haand mellem ham og Husmanden og hakkede saa gudsjammerlig i Græsset, at hans Skaar var en ren Skamplet paa Engen — da kunde Billekens egne Øjne sige ham, hvor skammelig han var bleven snydt ved dette Karlebytte!

Denne Opdagelse havde foreløbig til Følge, at Husbond og Karl, der hidtil havde været saa gode Venner som et Par røde Køer, strax gav sig til at skjælde hinanden Huden fuld, og de skjændtes nok der nede hele Formiddagen, saa det baade sang og klang over Engene, til stor Opbyggelse for andre Høsletfolk.

Og saa skulde I have set og hørt dem om Middagen, da de kom hjem til Unnen! Aldrig har jeg set Billeken saa rasende opbragt hverken før eller senere. Ved Middagsbordet gik det saa forfærdelig stormende til, at jeg blev helt angst, saa jeg knap turde række Skeen frem og lange til Fadet. Manden skjældte ud og buldrede i et væk, Karlen gav ham ikke det mindste efter, Husmoderen skogrede, og Pigen fniste. Det var rigtignok en hyggelig Middag.

Da Manden var bleven færdig med at spise, fo'r han som et Stormvejr ud ad Døren, hen ad Stenbroen, ud ad Porten. Hvor han vilde hen, havde ingen af os andre fjærneste Anelse om.

En halv Times Tid senere vendte han tilbage, ledsaget af Svogeren og — Peter!

Nok en stormende Scene, der dog omsider endte fredelig, i det Parterne enedes om, at Karlebyttet strax skulde gjøres tilbage igjen, men rigtig nok paa Vilkaar, at Billeken betalte sin Svoger 10 Rigsdaler i Bytte, og Peter fik nok et Faar, „det bedste ud af Flokken," til Vederlag for den „Tort", der var overgaaet ham. I Løbet af en Time var det hele afgjort: Niels pakkede sammen og gik med sin forrige Husbond, og Peter kjørte om Eftermiddagen med sin Fader og de andre i Engen.

Den gamle var temmelig flov efter denne Historie, der havde været ham en Lærestreg, som han lod til at

kunne huske i lang Tid, og som vistnok dæmpede paa hans Hidsighed, og skjønt det fremdeles kom til Rivninger mellem ham og Sønnerne, skete det dog sjældnere end før og paa en mindre hæftig Maade. Forholdet havde bedret sig lidt og blev fra nu af nogenlunde taaleligt.

Og saa har jeg ikke synderlig mere at fortælle om denne min første Tjeneste. Høet kom i Hus, og Kornet kom i Hus, det blev Efteraar, og da den af mig saa længselsfuldt ventede første November endelig oprandt, sagde jeg Farvel til Billeken og hele hans Husstand og drog med min lille surt fortjente Løn i Lommen hjem til mine Forældre, hos hvem jeg skulde opholde mig Vinteren over, for atter til Foraaret at drage ud som Hyrdedreng — bare jeg saa kunde være saa heldig at faa en bedre Tjeneste.

Og denne Gang var jeg heldigere.

Om Julen — det var en af Halvhelligdagene — fik vi et uventet Besøg.

Manden, der den forgangne Sommer en Dag havde truet mig med Pisken, men glemt at bruge den, den høje Mand i Kronjydedragten: høj Silkehat, sølvknappet Kofte, Fløjels Knæbuxer og lange Støvler, traadte ind i vor lille fattige Stue med et venligt: „Guds Fred! og en glædelig Julefest!"

Han havde ved den omtalte Lejlighed „bidt Mærke i mig", fortalte han, havde ikke kunnet glemme den lille Dreng med det ærlige Ansigt, der blev staaende og gik til Bekjendelse, da alle hans Kammerater flygtede og lod ham i Stikken. Og nu var han da kommen for at fæste mig, hvis det kunde lade sig gjøre?

Og fæstet blev jeg og flyttede til ham det følgende Foraar.

Det var en anderledes Mand at tjene end Billeken, og baade han og alle Folkene der i Gaarden var gode og kjærlige mod mig. Jeg blev ved at tjene der i mange Aar, først som Dreng og siden som Karl, lige til jeg blev udskreven og skulde tjene Kongen.

Smørfarve, Ostefarve og Osteløbe,
Thermometre. Salt-, Farve- og Flødemaalere, Mælk- og Flødesier, bedste dobbelt fortinnede Mælkefade,
Børster til Rensning af Mejerikar,
stærke Pilebaand til Smørtræer,
Æltemaskiner, Æltebrædder
og dobbeltørret **Lyneborg Smørsalt**,
til Mk. 12,50 pr Sæk med 150 Pd. Netto,
faas hos
H. J. H. de Wolff's Enke.

Franske Vine,
Rhinskvin og Moselvin,
Ungarsk Vin,
Portvin, Madeira og Sherry,
Cognac, Rom, Whisky,
Taffel-Akvavit,
Køsters Mavebitter
anbefales af
H. J. H. de Wolff's Enke.

 Alterlys
af Vox pr Par Mk. 20.,
af Stearin pr. Par Mk. 12,
faas hos
H. J. H. de Wolff's Enke.

Berømte, ægte

Maria=Zeller Mavedraaber,

tillavet i **Apotheket „Zum heiligen Schutzengel"**,
Carl Brady, Kremsier, (Østerrig, Mähren.)

Beskyttelsesmærke.

Beskyttelsesmærke.

Som bekjendt er Maven det vigtigste Organ til at opretholde det menneskelige Legeme, idet den optager de til Menneskets Ernæring bestemte Spise- og Drikkevarer for ad Fordøjelsens Vej at forarbejde disse videre, saa at de derefter i Form af Blod kunne opretholde Legemet.

Det er derfor meget let forklarligt, at alt, hvad der virker skadeligt paa Maven, maa faa en større eller mindre Indflydele paa Menneskets hele Velbefindende og Sundhed. Et meget betydeligt Antal af alle Sygdomme kunne derfor som en Følge af det Anførte føres tilbage til en saakaldt „fordærvet Mave".

Ved Mavens Forkølelse, ved dens Overlæsning og ved Nydelse af svært fordøjelige, for hede eller for kolde Spiser opstaa de mangfoldigste Sygdomme med de mest ondartede Følger, som det er saare vanskelig at faa hævet. Til disse Sygdomme høre i Særdeleshed: **Mangel paa Appetit, daarlig Smag, ildelugtende Aande, Vinde, Opstøden, Halsbrynde, Koliksmerter, Kvalme, Opkastning, Hovedpine, Haardlivethed, Forstoppelse, Hæmorrhoidallidelser (den gyldne Aare, Gulsot o. s. v.)**

Alle de anførte Sygdomme, som forekomme hyppigst, foraarsage i Begyndelsen kun ubetydelige Lidelser, hvorfor der ogsaa kun sjældent eller aldrig søges Lægehjælp mod disse, og paa den Maade slér det da, at saadanne Sygdomme altid fæste mere og mere Rod og tilsidst føre til de sørgeligste Følger. Efter længere Tids Forløb opstaa da navnlig: **Kroniske Mave-, Lever-, Milt- og Nyrelidelser, Hævelse i Benene og Fødderne, Aandenød, Hjertebanken, Susen for Ørene, Øjensygdomme, Migræne, gusten Hudfarve, Humørsyge, Tungsindighed, Afmagring og en tidlig Død.**

Hvo der derfor har sin Sundhed og sit Liv kjært, maa ikke forsømme, naar Maven har været underkastet en skadelig Indflydelse, eller er kommen i Uorden, da straks i Begyndelsen at bruge et virksomt Middel, for paa den Maade at beskytte sig mod de ovennævnte slemme Følger.

Og heldigvis savne vi ikke et saadant Middel. Allerede for flere end 200 Aar siden, da en stor Del af den lidende Menneskehed endnu søgte Hjælp hos de lærde Munke, kjendte disse saare mange Urter, om indeholde Lægedom og med hvilke de forstode at skaffe den ønskede Lindring og Helbredelse. En af disse Munke lykkedes det ved en heldig Sammensætning af flere af de allerede den Gang bekjendte Lægeurter at tilberede et Middel for sine lidende Medmennesker, som nu i Aarhundreder i utallige Tilfælde har bestaaet sin Prøve til Velsignelse for alle Syge, og som under det berømmelig bekjendte Navn:

„Maria-Zeller Mavedraaber"

endnu den Dag i Dag (brugt efter nedenstaaende Brugsanvisning) finder heldig Anvendelse mod de ovennævnte Lidelser. Tusinder af Attester give Vidnesbyrd om disse Draabers overordentlige Virkning.

Brugsanvisning: Maria-Zeller Draaberne virke svagt opløsende, have en meget behagelig bitter Smag og tages **om Morgenen fastende, før Middagen og om Aftenen før man gaar til Sengs, hver Gang en Kaffeskefuld (Børn maa man kun give en tredie Del). Man drikker derefter friskt Vand eller Vin blandet med Vand.** Efter at have indtaget disse berømte Draaber, give de hele Livssystemet en Slags Opsving, Styrke, Kraft og Mod.

Endnu skal bemærkes, at ved fortsat Brug af disse Draaber ville alle oven anførte Sygdomme blive fuldstændig hævede i Løbet af to til fire Uger.

Det er en Selvfølge, at der maa holdes stræng Diæt.

Advarsel! De ægte Maria-Zeller Mavedraaber blive forfalskede og eftergjorte paa mangfoldig Maade. — Til **Tegn paa, at Draaberne ere ægte,** maa enhver Flaske være indviklet i en rød, med ovenstaaende Beskyttelsesmærke forsynet Indpakning og paa den med enhver Flaske følgende Brugsanvisning maa desuden være bemærket, at den er trykt i **„Buchdruckerei des H. Gusek in Kremsier."**

Pris for en lille Flaske 80 Pf. — 1 Dobbeltflaske 1 Mark 40 Pf.

Central-Forsendelses-Depot: **Carl Brady's** Apothek „Zum heiligen Schutzengel" i **Kremsier** (Østerrig, Mähren).

(Fortsættelse paa næste Side.)

Maria-Zeller Mavedraaber. (Se den foregaaende Side.)

Maria-Zeller Afføringspiller.

De mod Forstoppelse og Haardlivethed i mange Aar med det bedste Udfald anvendte Piller blive nu eftergjorte paa mangfoldige Maader. Man maa derfor lægge nøje Mærke til foranstaaende Beskyttelsesmærke og paa Apotheker i **Kremsier C. Bradys** Underskrift, — **Prisen for en Æske med 20 Piller er 40 P., 6 Æsker 2 Mark.** — **Ved forudgaaende Indsendelse af Beløbet, samt portofri Tilsendelse af 1 Rulle med 6 Æsker M. 2,40, 2 Ruller M. 4,40 og 3 Ruller M. 6,40.**

Maria-Zeller Mavedraaber og Maria-Zeller Afføringspiller faas ægte:

I **Haderslev** i Hjorte-Apotheket, saa vel som i følgende Byer i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten: **Aabenraa**, Apotheker H. Sommer, — **Altona**, Svaneapotheket; Løveapotheket, Prinsensgade; Elefantapotheket; Enhjørningsapotheket. — **Blankenese**, Droguist Dollmann. — **Bredsted** i Apotheket. — **Buxtehude** i Leddins Apothek. — **Elmshorn**, Apotheker Hansen. — **Flensborg**, Apotheker Scholinus (Engros); St. Johannesapotheket. — **Friedrichsstadt**, G. L. Nissen — **Garden**, E. Rayner. — **Garding**, Løveapotheket. — **Glückstadt**, O. Behrmann. — **Husum**, Enhjørningsapotheket. — **Itzehoe**, Neustädter-Apothek. — **Kellinghusen**, O. Behrmann, — **Kiel**, Svaneapotheket. — **Krempe**, L. Hempel. — **Løgumkloster**, Hank. — **Meldorf**, O. Langkopf. — **Neumünster**, Enhjørningsapotheket; Flora-Apothek. — **Nordstrand**, J. Matthei. — **Ottensen**, Viktoria-Apotheket. — **Pinneberg**, O. Paulsen. — **Rendsborg** i Apotheket. — **Sønderborg**, Abers. — **Toftlund**, J. Creutz. — **Vandsbæk**, Kroneapotheket. — **Wesselburen**, Wetzel.

Paul Christiansen,

Murmester,

Apothekergade 310, Hjørnet af Præstegade,

anbefaler:

Bygningsmaterialier:

Prima Itzehoe Cement,
Alsen's Fabrik;

Prima Kalk,

glacerede Rør, Bøjninger, Afledere,
Svinetruge & Krybber, Gibs,
Gibsrørvæv, Tagpap, Asphalt,
Asphaltlak, Betontagsten, Tagsten,

Jernhaarde Mejeri-Gulvfliser,

hvoraf er leveret til Kastvraa, Stepping, Lunding,
Tyrstrup, Anslet, Halk og Ørsted Fællesmejerier.

Ovnfliser, ildfaste Sten & Leer.

Cementstøberi:

Engventiler, Udløbskasser, Vandtruge,
Trappetrin, Solbænke, Portpiller,
fire- og ottekantede kulørte Cementfliser.

Karbolineum,

et udmærket **Træ-Konserveringsmiddel** imod
Raaddenhed, Fugtighed, Hus- og Mursvamp,

faas billigst hos **Paul Christiansen.**

J. Nommensen,

Storegade 367, Haderslev,

anbefaler sin

Jern, Korte-, Galanteri-, Stentøj-, Porcellain- og Glasvare-Forretning,

særlig fremhæves:

Husholdnings- og Udstyrsartikler,

Hænge- og Bordlamper,

Vogn- og Staldlygter

Børne-Vogne og Jern-Sengesteder,

Harmonikaer,

Jagt- og Fiskeri-Redskaber,

Avls- og Landbrugs-Redskaber,

Skovle, Spader, Grebe, Hø-Leer,

Hakkelse- og Maskinknive,

Mælkefade & Mælkespande,

Haveredskaber og Havemøbler,

samt alt til

Bygningsbeslag

henhørende, meget billig under Garanti.

J. Nommensen.

2

Berlinske Livs-Forsikrings-Selskab,

oprettet 1836.

Den samlede Garanti-Kapital 43,103,458 Mark.
Forsikrings-Kapital 131,118,284 Mark.

De Bidrag, som indbetales til et Livsforsikringsselskab, ere at betragte som Indskud i en Sparekasse. Men et Livsforsikringsselskab yder mere end en Sparekasse. Den, som indskyder Penge i en Sparekasse, kan ikke overse, hvor stor en Sum han i Tidens Løb vil kunne opspare for sin Familie, da han ikke véd, hvorlænge han skal leve, derimod gjør Livsforsikringen ham det muligt, allerede fra Begyndelsen af at bestemme Størrelsen af den Sum, som han ønsker at sikre sin Familie efter sin Død, saa at Familiefaderen ved Indgaaelsen af Forsikringen kan disponere ad testamentarisk Vej over den forsikrede Sum, som over en allerede erhvervet Kapital.

Hos Landbefolkningen anses det for nødvendigt for Bedriften og Velstandens Fremadskriden, at Gaarden ikke udstykkes mellem Børnene. For at Fædrenegaarden, som maaske allerede i mange Slægtled har været i Familiens Eje, ikke skal gaa over i fremmede Hænder, bliver den som oftest overladt en af Sønnerne for en billig Pris, medens de øvrige Børn — især naar Faderen dør tidlig, førend han har kunnet samle Formue — maa lade sig nøje med en forholdsvis ringe Affindelsessum.

Dette forebygges paa den letteste Maade ved Livsforsikringen, som gjør det muligt for Faderen at forsikre et Beløb, som forfalder ved hans Død og som tilsteder en øjeblikkelig Affindelse med øvrige Søskende. **Ved Livsforsikringen amortiseres en paa Ejendommen hvilende Gjæld med et sikret Resultat, ligesom den ogsaa tjener til at forebygge de Ubehageligheder, som Aftægtsforholdene føre med sig.** Værnepligtige fra Underofficerer nedad ere uden videre forsikrede imod Krigsfare.

Nærmere Oplysninger faas hos Selskabets General-Agent

Chr. Thomsen i Haderslev

og de Herrer Agenter i Nordslesvig og Danmark.

Den i 1867 oprettede

Bremer Livsforsikrings-Bank

i Bremen

og dens Repræsentanter forsender gratis Tryksager for Livs-, Udstyrs- og Militærtjeneste-Forsikringer.

Ikke aktive Officerer, højere Embedsmænd og Kjøbmænd finde tilsvarende Ansættelse.

Forsikringens Stutus ved Slutningen af 1888 var over **ni og tredive Milioner** Mark. Formuens Status var ved Slutningen af 1888 over **fem og en halv Million** Mark. Præmie og Renteindtægterne i Aaret 1888 over **én og en halv Million** Mark.

Moderen er det, hvis forskende Øje

først opdager Kjendetegnene paa Upasselighed hos Børnene og saaledes ogsaa bedst ved at skatte Husmidlernes Værd. Derfor er hos tusinde og atter tusinde Husmødre **Anker-Pain-Expelleren det mest yndede og mest anvendte Husmiddel.** Hendes praktiske Sindhar meget hurtig indset, at Pain-Expelleren med Hensyn til hurtig og sikker Virkning ved Forkjølelses-Sygdomme saavel som ogsaa ved **Gigt, Rheumatisme, Værk i Lemmerne etc.** ikke naaes af noget andet Middel. Og hvad Moderen en Gang har erkjendt for **rigtigt**, derfra lader hun sig ikke saa let igjen bortlede, hvilket følgende Brev-Udtog beviser: . . . . „For at være oprigtig maa jeg sige, at jeg i lang Tid ikke vilde vide noget af Deres Pain-Expeller. Da imidlertid min smertefulde rheumatiske Lidelse ikke vilde bedre sig, tilraadede min Kone mig saalænge indtil jeg indvilgede i at gjøre et Forsøg med Pain-Expelleren. Jeg skrev Dem allerede, at Smerterne vare hævede efter nogle Indgnidninger, og i Dag kan jeg meddele, at min Lidelse fuldstændig er bleven helbredet ved Brugen af 2 Flasker af Deres fortræffelige Pain-Expeller. **Min Kone havde Ret**, og beklager jeg oprigtig, at jeg ikke tidligere hørte paa hendes Raad etc." Breve af lignende Ind-

til Opnaaelsen af samme. Omendskjønt Pain-Expellerens yderst billige Pris gjør det let for enhver ved en lille Udgift selv at overbevise sig om sammes Virkning, saa ville vi dog bemærke, at Firmaet F. Ad. Richter & Cie. paa Ønske gjerne forudsender en Beskrivelse af dette Husmiddel **gratis.** I den lille Bog træffer man ogsaa Takskrivelser fra Personer, som efter mangeaarige Lidelser fandt den længe ønskede Helbredelse gjennem **Anker-Pain-Expelleren** og ser fremdeles deraf, at den første Plads unægtelig tilkommer Anker-Pain-Expelleren i ethvert Husapothek.

Til Slutning rette vi den Anmodning til alle, som ville gjøre et Forsøg med Pain-Expelleren ved Indkjøb udtrykkelig at ville forlange: **Richters Anker-Pain-Expelleren,** og ikke at modtage nogen Flaske, paa hvis Pakning et **rødt Anker** ikke tydeligt er synligt.

Hvor dette Mærke mangler, har man en **Efterligning** for sig, som man til sin egen **Sikkerhed bør tilbagevise.** Skulde

---

C. P. Raben,

Murmester,

Storegade Nr. 514, Haderslev,

anbefaler til de billigste Priser

Bygningsmaterialier:

Stettiner Portland-Cement,

stadig friskbrændt ☛ Kalk,

Tagpap med alt Tilhørende,

bedste Egernsunder Tagsten,

Gips, Rørvæv, Gipsrør, ildfaste Mursten og **Leer,**

fint **Stuckarbejde,** som **Gesimser** og **Rosetter,**

Wandsbecker Fliser til Bagerovne,

engelske glacerede Vandledningsrør m. m.

 Cementstøberi.

Engventiler af anerkjendt god Konstruktion og **Udløbskasser** dertil, **Vandtruge, Svinetruge, Trappetrin, Gravindfatninger, Gulvfliser,** fir- og ottekantede, **Solbænke, Postamenter** med **Vaser, Cement-Vandledningsrør** med og uden Muffe, og mange andre Ting, lavede af Cement, anbefales af

C. P. Raben, Murmester,

Storegade 514, Haderslev.

1890.